

Katoliški GLAS

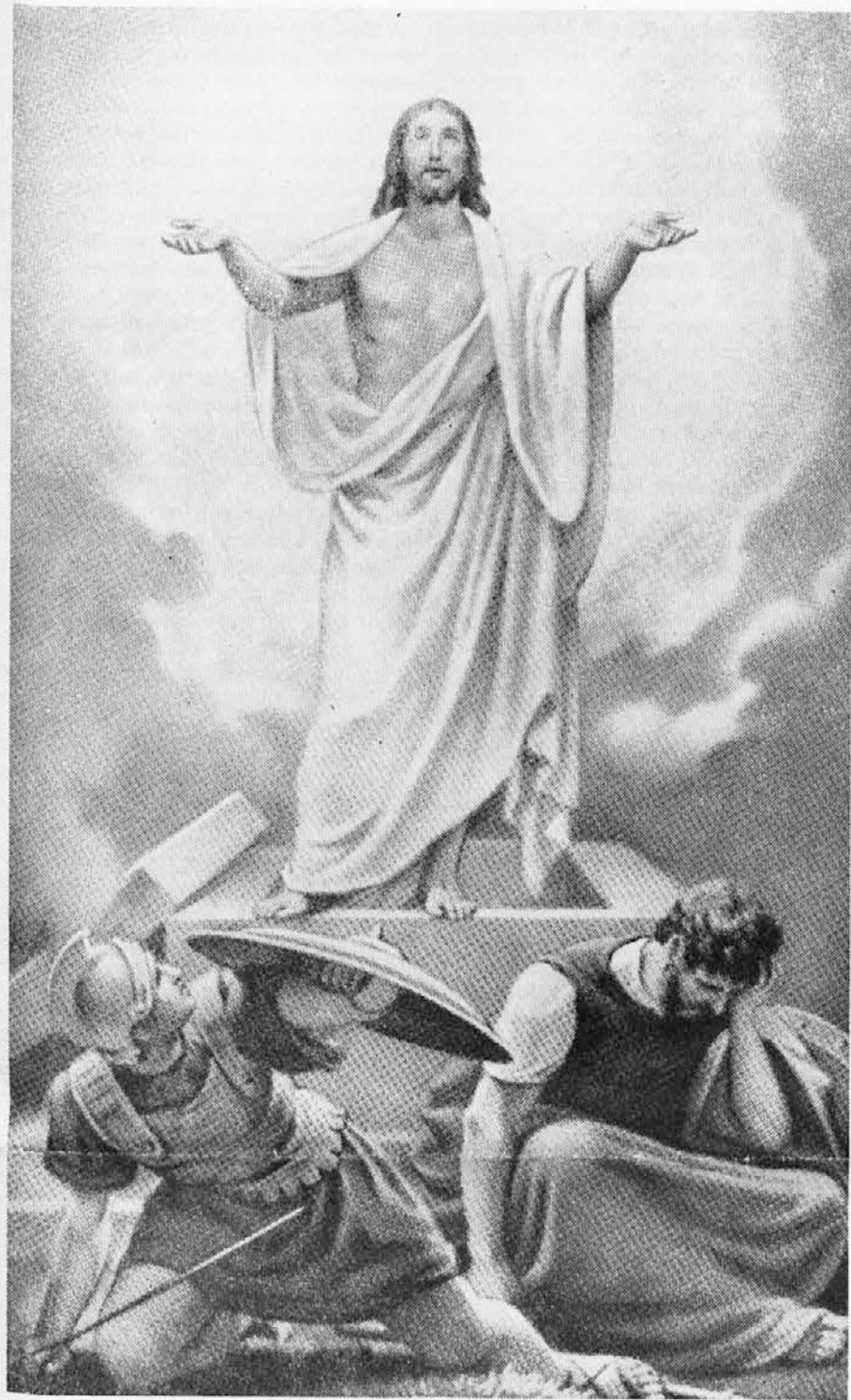
UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 1.250
Letna naročnina L. 2.500
Letna inozemstvo L. 3.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XIX. - Štev. 12 (942)

Gorica - četrtek, 23. marca 1967 - Trst

Posamezna številka L. 50

Vsem našim rojakom na Goriškem, Tržaškem in v Beneški Sloveniji, kakor tudi vsem bralcem našega lista tako pri nas v zamejstvu kot tudi v izseljenstvu in širom po svetu želimo milosti polne in v duhu Cerkve doživete velikonočne praznike. Naj bi se iz dneva v dan bolj oklepali Kristusa, zmagovito iz groba vstalega in njegove Cerkve, ki je sad Kristusove odrešilne smrti na križu ter tako vsi postali ne le eno ljudstvo po krvi in izvoru, temveč tudi in predvsem eno samo božje ljudstvo, ki mu je voditelj Kristus.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Oljna vejica miru v rokah mladine

Na oljno nedeljo je imel sv. oče v cerkvi sv. Petra, potem ko je blagoslovil oljne vejice, zelo pomemben govor. Sv. oče je tokrat vse svoje upanje v mir na svetu položil v roke mladine, prav tiste mladine, ki jo starejši večkrat obsojajo in dolžijo brezbriznosti ter razvrtnosti. Ob pogledu na tisoče in tisoče mladih ljudi z oljno vejico v rokah, ki so napolnili baziliko sv. Petra, je sv. oče vstalo upanje v duši, da bo prav ta mladina rešila svet pogube.

»Kristus je nosilec miru in milosti, on edini bo rešil svet,« je sv. oče zaklical mladini. »Povejte to vsem mladim ljudem, ponosite v svet vašo oljno vejico miru. Kdo naj bolje izpolni to nalogo, če ne vi, mladina, ki nosite v duši še neomadeževani čut za svobodo, ki v svojih pričakovanjih še niste bili razočarani kot pretekli rodovi. Ob slovesnem vходу Kristusa v Jeruzalem je bila okoli njega mladina, isti prizor naj se dogaja tudi danes. Vi ste poklicani, da ponese v svet Kristusovo blagovest, vi nosilci luči in pričevalci resnice. Če tega ne boste zmogli z besedami, povejte to z zgledom vašega poštenega življenja, z močjo vaše mladosti, pripravljene na žrtve in na junaštvo v luči krščanstva. Brez Kristusa in brez mladine ni mogoče vzpostaviti pravega miru med

ljudmi in v mednarodnih odnosih. Nobena še tako spretna diplomacija ne bo uspela, če ne bo za njo stala mladina in če ne bo ta poznala krščanskih načel. To pomeni, da ste vi nosilci oljne vejice miru in nosilci Kristusa samega.«

Blagoslovitev oljk se je izvršila v Sikstinski kapeli ob navzočnosti najvišjih cerkvenih dostojanstvenikov, kardinalov, škofov in zastopstva mladine. Potem je sv. oče šel peš v baziliko sv. Petra, kjer ga je sprejel navdušen pozdrav tisočev mladih. Sv. oče je nato daroval sv. mašo, mladina pa je pela in molila skupne molitve v italijanščini. Po sv. maši se je ponovil isti prizor. Mladina se je na ta način zahvalila sv. očetu za njegovo zaupanje in vero, ki jo polaga prav v mlade moči.

Dva kongresa na Portugalskem

Ker obhajamo letos 50-letnico Marijinih prikazanj v Fatimi, bosta letošnji marijanski in mariološki kongres na Portugalskem. Peti mariološki kongres bo v Lizboni od 2. do 8. avgusta, dvanaesti mednarodni marijanski kongres bo pa v Fatimi od 9. do 13. avgusta. Mariološki kongres ima študijski značaj, marijanski pa bolj značaj proslav in svečanosti.

NAJBOLJ IZPRIČAN DOGODEK ZGODOVINE

V evangelijih ni dogodka, ki bi bil tako podrobno in natančno opisan, kakor Jezusovo trpljenje in njegovo vstajenje. Vselej, ko to poročilo čitamo, dobimo vtis jasnosti in gotovosti v poročanju, pa le do določene točke. Naenkrat postane pripovedovanje skoraj zmedeno. Zdi se, kakor da bi nenaden vihar zmešal potek dogodkov, da se celo sami evangelisti niso znašli z gotovostjo v njih.

Evangeljsko poročilo je odsev razpoloženja Jezusovih učencev, ki so prešli iz najgloblje žalosti in največjega razočaranja do najbolj prekipevajočega veselja, ki ga je povzročila vest vstajenja. Kakor se pomladi na nebu hitro menjavajo oblaki in sonce, tako pretresata bolečina zaradi Jezusove smrti in veselje zaradi njegovega vstajenja vse njegove učence, medtem ko veselje nad njegovo smrtjo in bojazen nad njegovo novo zmago spravlja v strah njegove sovražnike.

Zene na Veliko noč hitijo h grobu, straže tečejo v mesto, da poročajo o neverjetnem dogodku.

ne v položaj, kakor da bi sanjal. Tako razumemo, zakaj so učenci, katerim so Marija Magdalena in pobožne žene, vse polne veselja, pripovedovale o vstajenju, še vsi potopleni v žalost govorili, »da se jim je nekaj sanjalo«.

Najbrže se prav zaradi tega v bogoslužju današnjega praznika ne razodeva veselje tako očitno. Zdi se, kakor da radost prihaja iz srca, ki joče od veselja. Izredno veliko veselje, ki nenadoma izbruhne, ne traja dolgo. Kmalu poneha in popolnoma izgine. Iz vsega današnjega bogoslužja veje umerjeno veselje, ki se ne spreminja, ampak ostaja. Sv. Pavel v berilu poudarja odločno duhovni značaj Velike noči. Apostol uporablja to priliko, da nas opozarja, da mora biti vse naše življenje neprestano vstajanje, trajna velika noč. Stari kvas, to je hudobna dela, je bil očiščen in odstranjen iz naših duš, sedaj mora vsaka misel, vsaka želja v nas postati deležna življenja, katerega je prinesel Kristus, velikonočno Jagnje, ki se daruje za nas.

samo brezboštvo, ampak v veliki meri tudi za svobodni svet.

Marksizem in laicizem si domišljata, da Boga ne potrebujeta. Ljudje menijo, da jim bosta vse uganke rešila znanost in tehnika. Materialno blagostanje bo ljudem prineslo popolno srečo že na tem svetu.

Zanimivo pa je, da današnje brezboštvo čuti potrebo nadomestiti Boga z nečim, kar naj bi mu bilo enakovredno. Istočasno, ko odstavlja Boga, si postavlja malike, ki iz brezboštva poganjajo, kakor gobe na razpadajočem deblu.

TODA KRISTUS JE PRIVLAČEN SLEJ KO PREJ

To so dejstva, ki jih ni mogoče tajiti. So pa še druga dejstva, ki pričajo, da vera ne peša v vseh ljudeh. Če je resnica, da je Bog za mnoge današnje ljudi umrl, pa je tudi res, da za premnoge še živi. Širi se brezboštvo, utrjuje pa se tudi v tolikih živa vera, ki je pripravljena na največje žrtve.

Zanimanje za verska vprašanja, za posmrtno življenje, za Boga, je danes večje, kakor je bilo kdaj prej. O Bogu se mnogo govori, se razpravlja, se piše. Čudno! Če bi Boga ne bilo, če bi bil mrtev, kdo bi se še zmenil zanj? Mrtev je v mišljenju in življenju mnogih ljudi, ne pa v resnici. Človek je omejen v spoznavanju. Nevednost in hudobija brezvernih moreta slabotne zbegati, da vero zavrnejo.

Tudi v deželah, v katerih je svoboda samo za brezboštvo in je vsa vzgoja mladine po šolah, zavodih, po časopisju, kinu in organizacijah brezbožna, je zanimanje za vero veliko. Tega dejstva ne morejo utajiti kakšne uradne izjave. Nasprotno! Poostrena brezbožna propaganda dokazuje, da se vsi ljudje, tudi mladina, zanimajo za verska vprašanja.

O zanimanju za vero dokazuje v svobodnem svetu tisk, kino, radio, televizija. Ko bi se ljudje zanj ne zmenili, jim tega ne bi predstavljali. Dokazuje pa tudi krščansko življenje premnogih. Veri gledajo, kakšno neizmerno razdejane povzroča brezboštvo na vseh poljih, zato hočejo v večji zvestobi služiti Bogu. Nočejo biti samo kristjani po imenu, marveč po življenju. Postati hočejo luč sveta in sol zemlje. Čutijo se vedno bolj odgovorne, da vero branijo. Apostolsko gibanje po vsem svetu se danes more primerjati goščini prvih kristjanov, ki so skupno z duhovniki širili evangelij povsod. Ne, Bog za ljudi ni mrtev, ampak še vedno živi.

OPREDELITI SE JE TREBA

Danes se mora vsakdo zavestno odločiti. Zelo malo je, če kdo samo za Veliko noč pride v cerkev. Vsakdanja molitev, obisk nedeljske sv. maše, izpolnjevanje božjih in cerkvenih zapovedi, vestnost v poklicnem delu, to dokazuje, da smo pravi kristjani.

Od kristjanov današnjega časa se zahteva, da vsa vprašanja rešujejo v luči resnice in ljubezni Kristusove in po njih živijo. To moramo delati vsak trenutek svojega življenja, ker smo vsak dan postavljeni pred izbiro, da za Boga pričujemo ali ga izdajamo. Od vsakega izmed nas zavisi, če bo zemlja zagrnjena tema velikega petka ali pa bo na njej svetila luč Kristusovega vstajenja.

Dr. Jože Prešeren

Slovenska velika noč 1967

Letos bo praznik slovenske vere, slovenskega izročila in slovenske besede. Tisoč dve sto let je prešlo, ko smo se oklenili katoliške vere.

Tisoč dve sto let smo vdano in zvesto hodili z našim Odrešenikom po Njegovih poteh v trpljenje in bridkost, v smrt in v življenje.

Ni bilo gorja, ki ga naš narod ne bi bil prestal.

Ni bilo blica, s katerim ne bi bil tepen.

In vendar je s Krizanim, sam križan, vztrajal.

Mučeniška kri sv. Petra in Pavla, prelita pred tisoč dve sto leti, je bogato oplodila tudi našo zemljo. Iz nje so zrastle slovenski rodovi, ki so v svoji besedi in pesmi, v svojem poštenem delu in življenju postavljali temelje slovenski Cerkvi.

Povsod so oznanjali bratstvo, ljubezen in mir.

Dvignili in branili so se samo, kadar jim je kdo jemal njihovo besedo, njihovo zemljo in njihovo vero.

Mi smo njihovi sinovi.

Bodimo jih vredni, bodimo zrcalo njihove svetle poti!

Janez in Peter eden drugega prehitavata, da bi čim prej razrešila dvom, ki jima ga je vzbudila Marija Magdalena, katera je od groba pritekla do dvorane zadnje večerje. Dva učenca, ki sta bila na poti v Emavs poučena o Kristusovem trpljenju in vstajenju, sta se v diru vrnila v Jeruzalem. Vsi hitijo in tekaajo. Polagoma pa izginja neznosno trpljenje in nadomesti ga nedopovedljiva radost. Jezus se naglo prikaže svojim dragim na najrazličnejših krajih, da prinese veselje v njihove duše.

Opazujemo prizore, ki razodevajo še večjo prisrčnost med Odrešenikom in njegovimi učenci, kakor jih najdemo pred njegovim trpljenjem. Prikazal se je Simonu, ki je edini izmed apostolov imel to srečo, da je sam med prvimi videl Učenika. Kdo bi mogel opisati razpoloženje Petra, ki je bil do smrti žalosten, ker je svojega Gospoda sramotno zatajil pred deklami? Kako nepopisno vzvišen je prizor na vrtu, kjer Marija Magdalena zaradi solza ni takoj spoznala Jezusa, potem pa je vzkliknila od veselja: Moj Učenik! Ko je hotela poljubiti njegove noge, ji je dejal: »Pojdi in povej učencem, da sem vstal!«

POSEBNOSTI VELIKONOČNEGA VESELJA

Za veliko nepričakovano veselje je značilno, da človeka spravi iz normalnega stanja in ga dvig-

V tem je trajen pomen praznovanja Velike noči, ker vzdržuje v nas pravo mero v veselju. Cerkve se zaveda, da mora prehoditi še dolgo pot, zato se ne vdaja veselju, ki vzplamti, potem pa ugasne, ampak ohranja pravo ravnotežje. Iz Kristusovega vstajenja črpa moč in tolažbo, mir in vedrost v vseh borbah, ki jih mora prestajati.

Tako veselje, mir in tolažbo prinaša praznik Velike noči vedno znova nam kristjanom, da ne klonimo v nobenih preizkušnjah, ampak jih pogumno prenašamo.

SVET PA GRE MIMO KRISTUSOVE ZMAGE

Veselje Velike noči pa nas ne sme uspavati, da ne bi jasno gledali položaja, kakršen je v svetu. Zvonovi po vsem katoliškem svetu danes oznanjajo, da je Kristus vstal, da je premagal smrt in greh in vsem ljudem omogočil, da postanejo otroci božji in dediči nebes. Ali pa je danes Kristusova zmaga res tako popolna, da bi se je morali vsi veseliti? Zdi se, da po dva tisoč letih krščanstva vlada po naši zemlji bolj tema velikega petka, kakor svetloba velikonočnega jutra.

Velik del današnjih ljudi živi tako, kakor da bi Bog resnično umrl in izginil z zemlje. Na svetu mu ne priznavajo več pravice bivanja. To ne velja samo za dežele, v katerih uživa vso svobodo

Velika noč praznik božjega ljudstva

Obhajamo veliko noč, praznik Gospodovega vstajenja. Toda to je tudi praznik božjega ljudstva, to se pravi naš praznik, saj smo prav po smrti in vstajenju Kristusovem postali novo božje ljudstvo. Vatikanski koncil II. uči v tem oziru takole:

V vsakem času in v vsakem narodu je Bogu všeč, kdor se ga boji in dela po pravici. Vendar je Bog hotel ljudi posvečevati in zveličati ne posamič in brez vsakršne medsebojne zveze, temveč jih je hotel narediti za ljudstvo, ki bi ga v resnici priznavalo in mu sveto služilo. Izvolil si je torej zase kot svoje ljudstvo izraelski narod, s katerim je sklenil zavezo in ga postopoma poučeval. Toda vse to je bila le priprava na novo in popolno zavezo, ki se je sklenila v Kristusu. To novo zavezo je Kristus ustanovil v svoji krvi; sklical je izmed Judov in poganov ljudstvo, ki naj bi zraslo v enoto ne po mesu, ampak v Duhu in naj bi bilo novo božje ljudstvo. Tisti namreč, ki verujejo v Kristusa in ki so prerojeni v sv. krstu, so postali »izvoljen rod, kraljevo duhovstvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo... božje ljudstvo,« uči sv. Peter.

Temu mesijanskemu ljudstvu je glava Kristus, ki je bil izdan zaradi naših grehov in je vstal zaradi našega opravičenja (Sv. Pavel). Odlikovano je to ljudstvo z dostojanstvom in svobodo božjih otrok, ko v njihovih srcih prebiva Sveti Duh kakor v templju. Za postavbo ima novo zapoved ljubiti tako, kakor nas je ljubil Kristus. Za cilj ima naposled božje kraljestvo, katerega je sam Bog na zemlji začel in ki naj se dalje razširja, dokler ga tudi ne dovrši ob koncu vekov, ko se bo prikazal Kristus. Tako je mesijansko ljudstvo, čeprav dejansko ne obsega vseh ljudi in čeprav je neredko videti kot majhna čreda, vendarle za ves človeški rod najmočnejša kal edinosti, upanja in rešitve. Kristus si to ljudstvo privzema kot orodje češčenja vseh ljudi in ga pošilja kot luč sveta in sol zemlje po vsem svetu.

To mesijansko ljudstvo, to božje ljudstvo je Cerkev, ki si jo je Kristus pridobil z lastno krvjo in jo napolnil s Sv. Duhom. Določena, da se razširi po vsej zemlji, vstopa v človeško zgodovino, vendar pa obenem presega čase in meje narodov. Kristus ji pri tem stoji ob strani in jo krepi s svojo milostjo, da v slabosti mesa ne omaga v popolni zvestobi, temveč da ostane svojega Gospoda vredna nevesta in se v sebi prenavlja in očisti, dokler ne pride do luči, ki ne pozna zatona.

Tako razlaga koncil skrivnost božjega ljudstva, ki je Cerkev. Vidimo, da ima to ljudstvo svoj začetek prav v smrti in vstajenju Kristusovem, saj je bilo z njegovo krvjo odkupljeno in v naše opravičenje je On vstal od mrtvih. Prav to je tudi razlog, zakaj je Cerkev vedno bolj slovesno obhajala spomin na trpljenje in vstajenje Gospodovo in zakaj je prav na veliko noč najrajši delila zakrament sv. krsta. V krstu umrjeno in smo pokopani s Kristusom in z njim vstanemo v novo življenje. Tako so na veliko noč, ko je začetek božjega ljudstva, nove množice vstopale v sv. Cerkev.

Tudi mi smo po veri in krstu bili prištetji k božjemu ljudstvu. Veselimo se zato ob rojstnem dnevu božjega ljudstva nove zaveze in pojno: Aleluja!

Obisk nedeljske maše v goriški občini

Po statistiki iz leta 1961 živi v Gorici 19.509 moških in 22.678 žensk. Kakšna je njihova udeležba pri maši? Moških je bilo 5.799 (ali 28,6 %), žensk pa 10.464 (46,1 %). Med temi neporočenih 6235 ali 31,4 %, poročenih 5483 ali 29,5 %, vdovcev in vdov 1486 (39,4 %). S tem se je znova potrdilo staro dejstvo, da ženske bolj obiskujejo cerkev kot moški. Poročeni hodijo manj k maši kot neporočeni. Zakaj?

OBISK PO POKLICIH

Na shedi je bil tudi poseben odrezek, ki so ga verniki odtirali in ki je označeval poklic. Tako vemo danes tudi, kako je z obiskom maše raznih poklicev. To je važno za dušno pastirstvo, ker nam priča, kako danes poklicno okolje vpliva na vernost ljudi.

Glede poklicev dobimo tole sliko:

Dijaki in šolarji: 3378 (82,9 %) navzočih. Visokošolci: 214 (53,5 %) navzočih. Učitelji in profesorji: 534 (84,7 %) navz. Prosti poklici: 288 (127,4 %) navzočih. Uradniki: 1324 (28,2 %) navzočih. Obrtniki: 334 (55,7 %) navzočih. Delavci(ke): 1104 (20,8 %) navzočih. Kmetje: 148 (22,4 %) navzočih. Gospodinj: 3919 (37,7 %) navzočih. Industrialci: 62 (70,4 %) navzočih. Hišne pomočnice: 141 navzočih. Trgovci: 433 (31,1 %) navzočih. Upokojenci(ke): 1347 (41,8 %) navzočih.

Tudi ta razpredelnica je po svoje zanimiva. Priča nam, da so tako imenovani intelektualni poklici najbolj zastopani pri nedeljski maši. To so šolarji in dijaki, profesorji in učitelji ter prosti poklici (advokati, inženirji idr.). Njih prisotnost je zelo visoka, posebno še prostih poklicev, katerih je bilo pri maši več kot jih je sploh v mestu; znamenje, da prihajajo v mesto k maši tudi mnogi z dežele. Hudo je pa s kmeti in delavci. Kmetje, ki so nekoč veljali kot najbolj veren stan, dossegajo sedaj le 33,4 %, delavci in delavke pa komaj 20,8 %, kar je najnižje med vsemi poklici.

Struktura vernikov pri maši se je torej v zadnjih 40 letih zelo spremenila. Nekoč smo govorili, da so meščani in pa inteligenca daleč od cerkve, danes moramo to ugotavljati o delavcih in kmetih. Inteligenca se vrača v cerkev, delavci in kmetje se iz nje oddikajo. Tudi to je pomenljiv sociološki pojav, ki mu kaže posvetiti potrebno pozornost.

OBISK V POSAMEZNIH ŽUPNIJAH

Ostane nam še pregled obiska po posameznih župnijah. V občini je 16 župnij. Obisk je v odstotkih z ozirom na prebivalstvo naslednji:

Sv. Rok 38,3 %
Campagnuzza (Male Rojce) 36,5 %
Srce Jezusovo 35,9 %
Sv. Ana (na Tržaški cesti) 35,6 %
Štnaver 34,8 %
Sv. Pij X. (pevniški most) 34,6 %
Ločnik 34,4 %
Marija Kraljica (solkanska cesta) 33,1 %
Sv. Ignacij 31,8 %
Madonnina 29,7 %
Sv. Jožef (Stražice) 29,1 %
Placuta 28,4 %
Stolna cerkev 28 %
Pevma 24,8 %
Standrež 20,6 %
Podgora 18,2 %.

Zastavo glede obiska nedeljske sv. maše nosi torej Sv. Rok, značilna predmetna župnija, kjer je ostalo še precej tradicionalnega duha. Na Malih Rojcah je novo naselje, kjer so zbrani povečini istrski begunci, ki se vidi, da še vedno krepko držijo domače navade. Razmeroma dober je obisk v župniji Srca Jezusovega, kjer biva največ goriških intelektualcev in poslovnih ljudi. Slabše gre potem z obiskom po drugih župnijah, posebno še v treh zadnjih, ki veljajo za slovenske župnije. Tu se nam vriva problem obiska nedeljske maše od strani slovenskih vernikov. Toda to je zadeva, ki ji hočemo posvetiti poseben članek.

(r+r)

Stiki med katoliško Cerkvijo in starokatoličani

V Utrechtu se je vršila prva seja mešanega odbora med katoliško in starokatoliško Cerkvijo na Nizozemskem. Sestanek se je pričel s slovesnim verskim obredom, ki sta se ga med drugim udeležila holandski primas kardinal Alfrink in nadškof krajevnega starokatoliške skupnosti dr. Rinkel. Tudi v Švici so začeli s predhodnimi deli za razgovor med obema Cerkvama. Starokatoliške skupnosti imajo danes okrog 600.000 vernikov. Povezane so v Utrechtski zvezi, katere predsednik je dr. Rinkel.

„Čistokrvni“ Avstrijci

Mesto Gradec, nemško Graz, je Slovenem, zlasti štajerskim, tako domače kot primorskim Trst ali Gorica. Od severne meje pri Sentilju je oddaljeno le 60 km, t.j. eno uro vožnje z vlakom. Nedavno se je v njem ustavil za nekaj ur ob priliki povratka iz Dunaja tudi predsednik jugoslovanske države Tito. Ko se je z vlakom vozil od Spilja preko Gradca in Brucka na Muri čez Mürtzschlag proti znanemu gorskemu prelazu Semmering, se najbrže ni zavedal, da se vozi po zemlji, kjer so nekdaj bivali Slovenci.

Prav v Gradcu so lansko poletje priredili zanimivo in odlično urejeno razstavo »Štajerski kmet«. Ta razstava je jasno pokazala, da je na dnu tega, kar se danes vidi na Štajerskem in Koroškem, kultura slovenskega človeka. Ves razvoj teh pokrajin je povezan s slovenskim narodom, njegovo miselnostjo, čustvovanjem in usodo. Hvalevredno je zlasti to, da so zgodovinarji in naravoslovni učenjaki na razstavi to upali povedati avstrijski javnosti.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Iz življenja rimskih Slovencev

Nedavno je slavila svojo 91-letnico č.m. Terezija Hanželič. Tudi mi ji iskreno čestitamo k visokemu jubileju in želimo, da nam jo Bog ohrani do skrajnih mej človeškega življenja.

V Rimu se je pred kratkim mudil dr. Bernik, Slovenec iz ZDA, ki je pravni referent velikega ameriškega industrijskega podjetja. V večnem mestu se je zelo zanimal, kako napreduje akcija za duhovniški slovenski zavod (Slovenik) v Rimu.

Pristojne oblasti so potrdile imenovanje članov širšega odbora za Slovenik. Medtem ko so duhovniki imenovani kot svetovalci, je dodeljen odboru predsednik društva rimskih Slovencev »Slošek« g. Dekleva kot ekonomski strokovnjak.

V Rimu se je mudil tudi misijonar Čuk Emil iz Tanzanije v Vzhodni Afriki. S seboj je prinesel lepo Marijino sliko, ki jo je podaril Sloveniku.

Skupina članov in članic društva »Slošek« je naredila izlet na sneg v Campo Catino. Tja so se odpeljali 12. marca z avtobusom.

Prevzvišeni ljubljanski nadškof dr. Pogacnik je povabil vse rimske Slovence, naj se priključijo v dnevi 5. in 6. aprila romarskim skupinam iz Slovenije in ostalih delov sveta. Vsi naj bi skupaj proslavili 1200-letnico našega pokristjanjenja in 1900-letnico mučeniške smrti sv. apostolov Petra in Pavla. Računajo, da bo posebni vlak pripeljal 3000 slovenskih vernikov iz domovine. Trenutno je v programu slovensost v baziliki Marije Snežne, sv. maša v baziliki sv. Klementa in srečanje s papežem.

Ker je postopek za prištete k blaženim združen z velikimi izdatki, je postulator za beatifikacijo božjega služabnika Sloška dr. Francišek Šegula naprosil vse rimske Slovence, naj bi za letošnje cvetno nedeljo ob priliki skupne božje službe, združene s postno duhovno obnovo, malo več darovali za Sloškov sklad, saj vsakoletni postni čas naravnost kliče po pokori in miloščini.

KRATKE NOVICE

Proti splavu in kontroli rojstev

Ko je govoril udeleženkam svetovnega kongresa katoliških bolničark, ki se je vršil v Brightonu pri Londonu, je kardinal John Heenan, westminstrski nadškof, odločno obsodil poskuse, da se v Angliji zakoniti splav. Kardinal je tudi poudaril odpor Cerkve proti vsaki kontroli rojstev, ki bi jo dosegli s sredstvi, s katerimi bi umetno preprečili ali prekinili nosečnost.

Za gladujoče v Indiji

Na tiho nedeljo so švicarski katoličani darovali nad 9 milijonov frankov v dobrodelne namene. Vsota je za dva milijona višja od lanske. Znatno del zneska so namenili Indiji.

Nova verska revija v Ljubljani

Z majem bo začela izhajati v Ljubljani pastoralna revija »Cerkve v sedanjem svetu«. Namenjena bo vprašanjem iz širokega pastoralnega območja. Revija, ki bo izhajala šestkrat na leto, bo pod vodstvom slovenskih škofov.

Švicarski kapucini v mistijonih

155 švicarskih kapucinov vrši svoj apostolat v različnih misijonskih deželah. 103 so patri, 50 pa je kapucinskih bratov.

Poseben del razstave je prikazal, kako je potekla naselitev jugovzhodnega alpskega prostora, kjer je sedaj dežela Štajerska in kako je prišlo do sedanjih naselbin. Po končanem preseljevanju narodov je med razredčene ostanke romaniziranih Kelto ter Ilirov prišlo ob koncu 6. stoletja slovansko plemo Slovencev. Naselili so se vzdolž rečnih tokov Save, Drave, Mure in Anize vse do njih izvirov. Tedaj na sedanjem Štajerskem in Koroškem po besedah dr. Fritza Poscha, direktorja štajerskega deželne arhiva in glavnega organizatorja razstave ni bilo slišati ene same nemške besede. Se le ko sta sredi 9. stoletja prišli ti pokrajini skupaj z državo Karantanijo pod bavarsko in nato frankovsko oblast, se je pričela močna nemška kolonizacija v dotlej čisto slovensko, vendar redko naseljeno ozemlje.

V 11. stoletju je bila sedanja dežela Štajerska še narodnostno mešana, dokler tekom 12. in 13. stoletja ni prišlo do tega, da so se slovenske naselbine znašle v nemškem obroču ter se polagoma ponemčile.

Ta razvoj je bil na omenjeni razstavi ponazorjen z velikim zemljevidom, kjer so vsa krajevna imena slovenskega izvora označena z rdečimi pikami. Pogled na ta zemljevid je pokazal, da je največ rdečih pik v dolini zgornje Mure in ob gornjem toku Anize (nemško Enns). Goste so bile tudi slovenske naselbine na območju južnega dela avstrijske Štajerske zahodno od Mure, medtem ko je rdečih pik razmeroma malo v vzhodni Štajerski. Ta del Štajerske je mnogo trpel zaradi pogostnih vpadov madžarskih plemen, ki so deželo opustošila in so jo šele kasneje kolonizirali, seveda tedaj že z Nemci.

Iz te dobe je tudi izvor imena glavnega mesta Štajerske. Na desnem bregu Mure je stal grad, na levem, kjer je sedaj središče mesta, pa je bila obrambna postojanka Gradec. Zaradi zaščite so imeli severno in južno od Gradca ob Muri obrambne »straže«, od katerih izvirajo sedanja krajevna imena Strass. Najdlje so se slovenske naselbine ohranile v zaprti dolini reke Mürtz, ki se konča pod Semmeringom. Ohranjena je listina iz leta 1030-1040, kjer so iz kraja Scheifling (vzhodno od Judenburga) imensko navedeni kmetje s slovenskimi imeni, kar priča, da je še v 11. stoletju tam prevladoval slovenski kmečki življ.

Četudi so kasneje slovenska naselja podlegla prevladajočemu nemškemu vplivu, še danes spominjajo na prvotno slovensko prebivalstvo ne le imena krajev, ampak tudi ohranjene oblike hiš, kmetij in vasi, običaji ter razne oblike kmetijskega orodja, kar vse je razstava neizpodbitno dokazala.

Po vsem tem se avstrijski Nemci na Štajerskem in Koroškem nimajo kaj šopiriti na račun Slovencev, kadar jih pa sramotijo, pa dejansko sramotijo sebe — saj so njihovi predniki bili slovenskega pokolenja ali se vsaj pomešali s Slovenci v sedanji avstrijski narod.

SVETOVNI DAN ZA DUHOVNIŠKE POKLICE

Drugo nedeljo po veliki noči, nedeljo Dobrega pastirja, je papež Pavel VI. določil za nedeljo molitve za duhovniške in redovniške poklice po vsem svetu. Letos obhajamo to nedeljo že četrty. Sveti kongregaciji za semenišča in za redovnike tudi letos priporočata, naj ta dan čim bolj pripravimo in čim bolj goreče obhajamo.

Veliko pomanjkanje duhovniških in redovniških poklicev — tako moških kot ženskih — tudi pri nas na Primorskem, nam narekuje, da to nedeljo tudi mi obhajamo kar najbolj resno po vseh duhovnijah.

Dolžnost skrbeti za poklice ima po koncilskem odloku o duhovniški vzgoji vse krščansko ljudstvo. Spomnili se bomo predvsem zares krščanskim življenjem. Družine, prežete z duhom vere in ljubezni, so prva semenišča poklicev, enako duhovnije, če se mladina v njih more udeleževati cvetočega verskega življenja. Apostolsko gorečnost za poklice morajo imeti posebno dušni pastirji, ki jo kažejo s svojim skromnim, delavnim in veselja polnim duhovniškim življenjem.

Obhajajmo to nedeljo tako, da bodo naši verniki spoznali, da je

Srečanje z duhovnikom z Vzhoda

Pavel Rainer je doma z Južnega Tirolskega. Tretje leto že študira na dunajski univerzi. Pred kratkim se je srečal z duhovnikom iz Češkoslovaške. Pogovor z njim ga je pretresel in napravil nanj nepozaben vtis.

Slabo je bil oblečen — pripoveduje Rainer —, delal je vtis človeka med 50. in 60. letom, njegov izraz je bil truden; negotovi so bili njegovi koraki in iz oči mu je odsevalo nezaupanje. Potrebni so bili dnevi, da se mi je odprl in začel pripovedovati.

V svojem okrožju je najmlajši duhovnik; let ima malo čez štirideset; župnija, ki jo oskrbuje šteje 4.000 duš. Cerkovnika nima, ministranta le enega samega in še ta prihaja neredno. Obisk nedeljske maše je podpovprečen: jutraj 150 oseb, pri drugi deset, med tednom dostikrat nihče. Večina teh, ki hodijo k sv. maši, so stare ženske, nekaj odrastlih mož, komaj kak mlad človek ali otrok.

Otroci zvedo o Bogu v šoli — da ga namreč ni. Iz »vzgojnih« razlogov je učiteljem prepovedano obiskovati službo božjo. To bi bil »slab« vzgled za zaupane jim otroke.

O novih dušnopastirskih metodah, o koncilskih smernicah, o verskem življenju v svobodnem svetu, npr. v Avstriji, Zahodni Nemčiji, Holandski, mu ni znanega skoro nič. »Odkar so pri nas komunisti prišli na oblast — je dejal — in tega bo že kmalu dvajset let, sem mogel brati le tiste teološke knjige, ki sem jih rabil v bogoslovju.« Seveda, te vrste literatura je danes že zastarana. Ob njej se je postaral s svojim mišljenjem tudi on sam. Toda vero je ohranil močno in tudi smisel za humor ga ni zapustil.

In potem je prišla njegova najbolj pretresljiva izjava: »Če se pri nas srečata dva duhovnika in se pogovarjata med seboj, si ob slovesu ne rečeta "Zbogom" ali "Na svidenje", temveč: "Pozabi najin pogovor in moje ime!" Ta fraza je pri nas postala nekaj običajnega.«

Za temi besedami se skriva vsa tragika duhovnikov v državah, kjer je Cerkev prisiljena molčati; pa tudi vsa nečloveška narava totalitarnega komunističnega režima, ki je na oblasti.

Napovedujejo se velika romanja v Fatimo

Spričo velikih slovesnosti, ki bodo v Fatimi na Portugalskem vse leto od 13. maja 1967 dalje po priložnosti 50-letnice Marijinih prikazovanj, se že sedaj pripravljajo številne romarske skupine na vseh delih sveta za obisk Fatime. Iz Belgije bosta odleteli z letalom v Lizbono dve skupini in sicer 9. in 16. julija. Te dni so v Braziliji objavili, da bo prispelo v Fatimo tudi veliko romarjev iz te države. Kardinal Cardijn pa je sprejel, da bo vodil zaključne slovesnosti, ki bodo 13. maja 1968 v Fatimi.

Velikonočno voščilo goriškega nadškofa

Dragi slovenski verniki!

Potem ko sem dne 3. marca v cerkvi sv. Ignacija v Gorici vzel slovo od vas in sem vam razkril svojo očetovsko skrb za slovenski del goriške nadškofije, bi vam rad še voščil velikonočne praznike in vas še enkrat pozdravil, predno odidem iz Gorice.

Velika noč nas vabi, da poživimo ljubezen do Boga in vero v skrivnostna pota božje Previdnosti; vabi nas, da se oklenemo Kristusa, ki je vir zveličanja, upanja in veselja.

Velika noč mora utrditi vezi med Pastirjem in čredo ter med posameznimi člani božje družine, da bo vse družila bratska ljubezen, ki nas bo navdušila za apostolsko delo za Boga in za zveličanje duš.

Velika noč nas vabi, da pomagamo graditi mir v svetu, saj smo učenci Tistega, ki je prinesel mir med ljudi dobre volje in je bil njegov prvi pozdrav po zmagi nad grehom prav: »Mir vam bodi!«

Voščim vam vsem srečne in vesele velikonočne praznike, ki naj vam napolnijo srca s trajnim veseljem.

Znova ponavljam, da sem vas ljubil ter spremljal vse vaše težave. Pomagal sem, kar je bilo v moji moči, da bi jih premostili in da bi zavladali pravičnosti in ljubezen v goriški nadškofiji.

Priznavam, da to ni bilo vedno lahko, a vedite, da sem delal samo v vaš blagor. Voda me je želja, da bi vam pomagal razumeti klic časa ter sprejeti odgovornosti, ki vam jih ta čas nalaga.

Voščim vam, da bi bili velikonočni prazniki polni milosti, ki razsvetljujejo razum in odpirajo srca vsem velikim sedanjim problemom svete Cerkve, tako da se zvesti narodnim izročilom, utrdi med vami krščanstvo polno odgovornosti v zasebnem in javnem življenju.

To voščilo duhovne preroditve, kateremu dodajam še svoj blagoslov, naj obrodi bogate sadove, in naj bo spomin na nadškofa, ki je pet let bival med vami.

† ANDREJ, nadškof

Vzhodna umetnost: Po zadnji večerji. Hudič se polasti Judežve duše v obliki vrana

KARMEL SVETE KRV

Oster veter brije čez obširno pokrajino nekdanjega koncentracijskega taborišča Dachau. Vitki topoli brez listja se pripogibljejo vzdolž taboriščne ceste. Samo kamniti ostanki zidov kažejo mesta, kjer so stale barake, natlačene z ljudmi, katerih edina krivica v večini je bila ta, da so pripadali drugemu plemenu ali pa niso soglašali z režimom, ki je na svojih zastavah nosil napis umor in nasilje.

Nepopolnizave stvari so se dogajale v tem taborišču, ki je bilo od leta 1933 do 1945 nepretrgoma natrpano do zadnjega kotička z ljudmi.

SVET JE OHROMEL OD GROZE

Na taborišče smrti se nanašajo mesta iz Razodetja, kjer pravi: »Satan si je tu postavil svoj prestol« (2, 13).

Nemško ljudstvo in ves svet je prešnil živčni pretres groze, ko so bili objavljeni zločini, storjeni za židovskimi ograjami taborišča.

Vprašanje po zadoščenju od tedaj ni več obmolnilo. Že leta 1946 je razpravljala Faulhaber, nadškof in kardinal iz Münchna z ameriškim sedežnim oblastni o gradnji zadostilne cerkve in samostana v Dachauu.

Januarja leta 1963 je prednica nekega karmelskega samostana ob Renu izročila kardinalu Döpfnerju iz Münchna to ponudbo:

»Dachau bo ostal vsemu svetu, kot mesto koncentracijskega taborišča. Njegovo ime bo ostalo povezano z neznosnimi grozotami človeštva. Kraj, kjer se je toliko grešilo, kjer je nešteto ljudi pretrpelo neizrekljive muke, ne sme ostati nevtralen spominsko mesto ali celo zgolj ogledniški prostor. Ljudje morajo dati potrebno za-dostilo s pokoro in žrtvijo, in se tako vključiti s trpečim Gospodom v ljubezni in pokorščini.«

Dne 1. avgusta 1962 je bilo dano dovoljenje za zidavo »Karmela svete Krv« na prostoru nekdanjega taborišča. In 22. novembra 1964 so Karmel blagoslovili in izročili karmeličankam.

STRAŽNI STOLP — VHOD V SAMOSTAN

Nova zgradba napravi globok vtis na vsakega obiskovalca po svoji preprosti ličnosti. Moderno zgrajeni Karmel, ki spo-

minja po svojih celicah na prejšnje taborišče, je zgrajen v obliki križa, ki vključuje en del nekdanjih zidov taborišča, ki so se še ohranili in so jih »obnovili«. Prav tako služi nekdanji esesovski stražni stolp za vhod v samostan. V cerkev in samostan je možno priti le skozi ta stražni stolp.

Neka sestra je odgovorila na vprašanje, kakšne naloge ima pravzaprav Karmel: »Dachau je znamenje ljudi, ki so se s svojim svetovnim nazorom odvrnili od reda, ki vodi k Bogu. Oboževali so državo, človeka so ponižali in mu vzeli čast, sovražstvo je postalo gonilni upravni motiv. Naša velika želja je, to mesto spremeniti v kraj žrtve in molitve, posebno z obnovitvijo daritve na križu v vsakodnevni mašni službi. Mi vidimo v tem našo veliko nalogo, da izprosimo odrešilno moč žrtve Jezusa Kristusa za Dachau in za koncentracijska taborišča vsega sveta in v njih utelešene nasilne sisteme. Naša dolžnost je, da premagamo sovražstvo z ljubeznijo in da omogočimo spravo sveta z Bogom in s tem pravi mir.«

DMK

Sožitje med katoličani in muslimani v Tanzaniji

V mladi afriški državi Tanzaniji se je ustvarilo lepo sožitje med katoličani in muslimani. Voditelj tamkajšnjih muslimanov, šejk Monawar, je izjavil egiptovski-mu predsedniku Nasserju ob njegovem obisku v Tanzaniji: »Verniki vseh izpovedi živijo v Tanzaniji v lepi harmoniji in vlada ne izvaja nanje nobenega pritiska. Morem zagotoviti visokega gosta, da uživamo v naši državi v vsakem oziru vse sadove verske svobode. Nihče ne ovira javnega ali zasebnega izpovedovanja vere. Obstaja popolna svoboda verskega tiska. Lahko gradimo svetišča. Praznični dnevi kristjanov in muslimanov so enako upoštevani.«

Tanzanija je dosegla neodvisnost leta 1961. Takrat je imela 1.500.000 katoličanov. V teh letih je število narastlo na dva milijona. Poudariti je treba, da v tej deželi bogoslužje zadobiva vedno bolj pristen domač izraz in značaj, zlasti v glasbi in petju.

Slomšek svojim vernikom za veliko noč

Skof Anton Martin Slomšek je znal svojim malim in velikim vernikom prav prirčno voščiti velikonočne praznike. Takole je voščil leta 1838:

»Bolj veselega časa ni, kakor je ljubezniva velika noč, trikrat veseli spomin za vsakega človeka, posebno za mlade ljudi.«

Naša preljudba mati, sveta kersčanska cerkev obhaja častiti god ustajenja Kristusovega, ki je premagavši pekla, smert in pregreho tretji dan od mrtvih ustal, pa tudi nam obljubo dal, da bomo nek-daj kakor On, od smerti ustali. To je prava vesela aleluja, da hvalimo Boga.

Vsak pravi in zvesti kristjan se posebno o svetem velikonočnem času prebudi, pravo pokoro stori, pregrehe zapustivši na novo oživi, ustane iz starega groba svojih starih navad. To je veselje angelov, pa tudi nam kristjanom druga vesela aleluja, da hvalimo Boga.

Tretjo alelujo nam vsa natora oznanjuje, ki ravno v tem času zopet oživi in iz svojega pozimskega spanja omlajena ustaja. Veselo alelujo nas učijo vse stvari in nas prijazno vabijo, naj z njimi hvalimo vsemogočnega Boga, ki jim o velikonočnem času novo življenje da. Travniki in njive spet lepo zelenijo, rožica se prikazuje, drevesa že poganjajo in ptičice veselo žvergoli; tudi martinček šviga po kopnem bregu spet vesel, pred njim pa grilec skače in čiri kakor da bi rad zapel od ljubelega mladega leta.

Kaj bi se ne veselili tudi otroci vi! saj nimate veselejših dni, kakor je ljuba velika noč za vas, trikrat veseli čas. Ure najzlahtnejše vsakega dne so ure juterne; zjutraj je zlahtno in drago vse. Zjutraj zgodaj je Kristus od smerti ustal in bo svoj blagoslov mladencem dal, ki radi zgodaj in za rano ustajajo, ter vsako jutro nja veseli spomin obhajajo. Juterno solnce sije le kratek čas na dan. Mladi čas — zlati čas.

Dnevi najljubeznivši vsakega leta so dnevi spomladni, ki zopet oživijo in lepo omladijo vse stvari. Kdor v vigradi obilno seje, bo u jeseni tudi obilno žetel; in človek, ki je pridlen dokler je mlad, bo dobrih del bogat na svoje stare dni. Otroci! Le pridni bodite, dokler ste mladi; Marko zna, česar se Marke navadi.

Leta najsrečnejša na tem svetu ljuba mladost ima; ona daje mladencem nedolžnega veselja po obilnosti; mladost je rožni cvet človeškega življenja. Oj trikrat srečni čas!

U ta veseli spomin se o veliki noči pisanke ali pirhi delijo, ki jih otroci potakajo, in po ledincih skakajo vsi gmetni in veseli. — Veliko je mladih ljudi, ki si pisanke dajejo; pa malo, malo se mi zdi jih je, ki prav vejo, kaj lepega jih pisanke učijo.

Pisanka je pisana, rudeča ali bela terdo luščino ima; podoba je terpljenja, izdihovanja in pokorjenja na tem svetu. Luščina se stere, oluščti in odleti in lep čist belak na svetlo pride Tako tudi truplo rahlo se zdrobi in u prah poverne, kadar ga duša zapusti. Ali srečen človek, ki u gnadi božji umerje, njega duša čista bela kakor sneg iz umerljivega trupla u nebesa izleti. To nas pirha belak

J. E. POLAK

Odmev Gospodovega vstajenja

Vstajenja dan razlit je po deželi praznujejo ga mesto, trg in vas; Odrešenik prišel je res med nas, če Njega smo vstajenje doumeli.

Če smo ga res, od srca smo veseli, prišel med nas miru je lepi čas, ki da po srečni smrti raja kras, v katerem večno bomo živeli.

Kako slovesno farni zvon zdaj poje, kako ti boža dušo, srce tvoje, če čista in vesela sta oba.

Cistost, veselje sta res pojma dva, a v teh glasih odmev je na Vstajenje, in to edino večno da življenje.

učti. — Belak še u sredini svoji lep rumenjak ima, žolt ko čisto zlato: in ravno on nam kaže, kako prelepa bo u nebesih naša krona, če voljno vse težave poterpimo, pravični živimo, in spokorje-ni umerjemo. Tam velika noč nikoli ne mine, vesela aleluja nigdar ne utihne.

Mladenči in deklice! le pisanke čedno takajte; ali u nevarnih letih ljubo nedolžnost skerbno varujte; velik zaklad nosite u rahlih posodah. Pisanka, ki se ubije, nikoli več cela ne bo; čistost mla-

dega srca, ako se izgubi, ni je več! Razuzdan mladenič, deklica zapeljana in pa smerdljivo jajce ni za nič. To je velikonočnih pisanek živi pomen: tega so velikonočni pirhi lep spomin.

Pisanke se postarajo, postarate se ž njimi tudi vi; ali zlahtni in modri nauki so vekomaj mladi. Kdor jih rad posluša in po njih živi, bo kakor zlahtno drevce za potokom stal srečen in vesel; veliko dobrega na zemlji nasjal in tam v nebesih žel!

Aleluja! Aleluja! Aleluja!«

Šopek spominčic na grob pok. msgr. Albina Kjudra

Pokojnega msgr. Albina Kjudra imam v neizbrisnem spominu še iz otroških let. Med Barkovljani so pa tudi mnoge starejše osebe, ki se še dobro spominjajo desetletnega Binčeta, ko je prišel k stricu, tedanjemu barkovljskemu župniku msgr. Antonu Kjudru in je potem precej let peš meril pot iz Barkovelj v Trst in nazaj skupno z drugimi barkovljskimi solci, ki so obiskovali meščanske šole.

Gospod Albin — tako smo ga v Barkovljah vedno imenovali, saj je tako rekoč zrasel med nami — si je kot novomašnik na svojem prvem, žal samo enoletnem službovanju med Barkovljani še bolj pridobil odrasle in postal med otroci izredno priljubljen katehet.

Dne 6. junija 1918 je v barkovljski cerkvi klečalo nad štirideset slovenskih otrok temeljito pripravljenih na prvo sveto obhajilo. Vsem tem otrokom je mladi kaplan Albin Kjuder prvič položil Jezusa na ustnice.

Bila sem med prvoobhajanci, čeprav sem štela šele dobrih sedem let in pol in je bila moja pokojna mama zaskrbljena, češ da sem še premajhna, toda mladi gospod kaplan jo je prijazno zavrnil: »Gospa, to kar meni prepuščajte!« Kolikšno hvaležnost mu zato dolgujem, da mi je že v tako rani mladosti posredoval prejemanje sv. obhajila!

Primorska se je zvijala v fašističnih kleščah. Utihihile so narodne in cerkvene pesmi in mnogokje celo pridige v materinščini. V tej poplavi gorja nam je božja previdnost dala možeklicarje, ki so, kjer se je le dalo, tudi za ceno lastne varnosti neustrašeno branili in ohranjali slovensko besedo.

V Tomaju je bil okrog leta 1930 in še naprej do vojnih let izredno uspešen mešani cerkveni zbor, kar je bilo za tisto dobo nekaj izrednega, prav tako pa zbor šolskih sester, ki so imele na gričku svoj vzgojni zavod.

Ob nedeljah in praznikih je bila pri sv. mašah cerkev polna faranov, na prostoru pred obhajilno mizo morje otroških glav, župnikovih ljubljencev. S prižnice pa je donela župnikova beseda, jedrnata, globoka, resna, da so drgetala srca, včasih pa tudi neugnanu šegava, da se je moralo vsa srenja glasno zasmejati in so se celo sestre pritajeno namuznile.

Za tiste, ki smo prihajali v Tomaj s področja tržaškega političnega terorja, je bila to zelenica v puščavi, kjer smo si nabirali moči za nadaljnjo pot, to tem bolj ker nas je msgr. Kjuder vedno odprtih rok sprejemal.

V času, ko so se na Krasu vrstili spopadi med partizani in Nemci, je v decembrski noči prispel v Tomaj partizanski odred. Noč ga je dala, noč tudi vzela. Pa je prišlo jutro, in vsa vas se je znašla obkoljena od Nemcev. Jutranja maša je minila, ljudje se za jutranja razhajati in okrog štirideset malih samostanskih gojenk je pravkar odšlo iz cerkve v svojo obednico k zajtrku, ko so z ravnice padle vazo začeli gmeti kopovi. Kroglice so padale na cerkev, zavod in bližnje hiše. Gospod župnik je v hipu razumel položaj. Bled, stisnjenih ustnic, visoko dvignjene glave je odšel v levji brlog iskat častnika, ki je vodil napad. Streljanje je ponehalo. Pričela se je trda diplomatska bitka, ki je trajala do mraka, ko so se Nemci zbrali na prostoru pred cerkvijo, potem ko so do dna preiskali vas, ljudi, domove, hleve, zavod, sestre in gojenke.

Popolno obvladanje nemškega jezika in prirojena kraška trdoživost sta končno zmagali nad nemško krutostjo in nadutostjo, še bolj pa njegova neomajna molitev. Javno je bilo namreč znano, da je tomajski gospod, če le ni bil nujno zadržan, najrajši prebil na večer uro molitve pred tabernakljem sam s svojim Bogom. V silni negotovosti pred nihajočo odločitvi

jo nemškega poveljnika je njegovo srce v siju večne lučke klečalo pred božjim Srcem: »Gospod, če hočeš, Ti moreš, reši moje ovce pogina!« Vas je bila rešena.

Pokojni monsignor mi je potem zaupal, da je bil Nemec najbolj osumljen, ko mu je povedal, da je spričo bližajočih se božičnih praznikov sam spovedal in obhajal nad sto partizanov-domačinov, ki so bili partizani po sili razmer, ne pa komunisti...

Povojna leta so prinesla spremembo, ki je tolikim letom trpljenja in stisk dodala še hujšo bolečino. Zaradi nove razmejitve je Tomaj prejel od jugoslovanskih oblasti udarec, kot ga ni prej doživel pod nobeno tujo zasedbo. Ukinitve zavoda, odhod redovnic v begunstvo, hišni zapor, prisilno dušnopastirsko brezdelje, hujše ko sama smrt (še prej je bil pod nacifašizmom v zaporu v Trstu), mar ni bilo vse to višek grenke kupe, ki jo je moral spiti in do- volj velika srčna rana, ki je nemara že takrat pričela prikrito razjedanje pri ko- renini moza, trdnega kot hrast, kljubujo- čega vsem viharjem?

Ko se mu je z ublažitvijo razmer kasne- je spet odprlo delovno polje in se mu še razširilo, saj je postal apostolski admini- strator, sem mimogrede spet gostovala v Tomaju in bila slučajno prisotna, ko je pregledoval matične farne knjige reških župnij. S kolikšno vneto je to delal!

Nato je prišla še ena tiha bolečina, ki je morda pospešila, da se je predčasno zrušil, saj je bila najbolj grenka — in zadnja. Približno pred tremi leti je ob ne- ki priliki kakor mimogrede potožil bar- kovljskim znancem, kako so se njegovi farani odtujili od cerkve. Priletni dobri dušni pastir že ni mogel več prenesti du- hovnega opustošenja, ki je brez njegove krivde nastalo v tomajskem božjem vino- gradu.

Toda isto duhovniško srce, ki je nekoč kleče pred tabernakljem rešilo vas pred nemško nevarnostjo, ki je s svojo goreč- nostjo pripravilo peterim domačim duhov- nikom pot do oltarja in je živelo, trpelo in umiralo v ljubezni do kraškega ljud- stva, isto srce kleči tudi sedaj pred Odre-

šenikom in prosi: »Gospod, reši ovce, ki si mi jih zaupal na zemlji in daj, da bomo nekoč vsi združeni tu pri Tebi!«

Saj vsi trdno upamo, da je msgr. Albin Kjuder ob vstopu skozi vrata večnosti zaslišal glas svojega ljubljenejega Gospoda: »Pridi, zvesti in modri služabnik, ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko po- stavil!«

V tem upanju se ga s hvaležnostjo spo- minjamo v molitvi in v duhu romamo k še sveži gomili na tomajski božji njivi. Počivajte v miru, gospod protonotar, naš dragi nekdanji kaplan in katehet!

S. P., Trst

KAREL MAUSER

Pismo Poncija Pilata Gaiu Semproniju

Poncij prijatelju Gaiu pozdrav!

Hvala ti, dragi prijatelj, za tolažilne besede, ki si mi jih poslal ob smrti moje drage žene Plinije. Kako je umrla, me sprašuješ? Čeprav mi še vedno solze zalivajo oči, ko se spomnim tistih žalostnih trenutkov, ko je odhajala v temo sence, ti vendarle odgovorjam, zakaj zdi se mi, da jo bom z besedami, ki jih bom zapisal, znova zbudil v sebi. In to je tolažba, ki jo v teh dneh znova in znova obnavljam.

Kakor veš, je bolehalo že dalj časa in če sem odkrit, ti moram priznati, da je bolehalo pravzaprav od tistega dne, ko sem v Jeruzalemu (O, da bi nikoli ne videl tega judovskega mesta!) kot prokurator božanskega cesarja obsodil na smrt juda Jezusa po imenu. V noči pred sodbo je imela Plinija neke čudne, moreče sanje, ki mi jih je takoj zjutraj po služabniku sporočila.

Nič ne imej opraviti s tem Pravičnim, zakaj veliko sem nocoj v sanjah pretrpela zavoljo njega.

Saj veš, prijatelj, ženske mnogo sanjajo in v sanje tudi vračjeverno verujejo. Poslušal sem služabnika, naročil za Plinijo pozdrav in tudi danes si še upam zapisati, da sem bil sam trdno odločen, da se Judom uprem, kakor sem se jim mnogokrat uprl. Vedel sem, da me sovražijo, nisem jim prizanašal, včasih sem jih celo izzival, kar me je privedlo nazadnje do padca.

Odmikam se od tega, kar želiš zvedeti, oprosti, toda se že vračam. O nauku juda Jezusa si nemara vsaj že nekaj slišal in med rimskimi sužnji jih je nekaj, ki verujejo, da je bil res Bog. Ne poslušam teh novic, rad bi jim ušel, ker me spominjajo neposredno na ženo, toda povsem jim vendar ne morem uiti. Ime človeka, ki sem ga obsodil na smrt, je namreč ostalo tudi v spalnici, kjer je umrla Plinija. Cudiš se.

Dan pred smrtjo je bila pri polni zavesti in vse ure sem prebil pri njej. Na večer je prišla naglo pešati, bil je ravno čas, ko se je v pini je zunaj ujel rahel veter. Vedno sva ob tej uri zahajala na vrt. Kar sva bila spet v Rimu, se je najina ljubezen poglobila. Morda je bila temu vzrok starost, ki se je že kazala na nama, morda nečno Plinijino sočutje, ker so me po smrti božanskega cesarja Tiberija povsem izrinili iz javnega življenja. Bodi že tako ali tako, vez med nama je bila prisrčna in iskrena.

Ko se je stemnilo, je pričela hropsti, toda ne kakor težak bolnik. Hropenje je bilo bolj podobno tistemu, ki ga ima človek, ki je že močno truden, pa vidi ljubljeno bitje prihajati naproti in se muči, da bi pospešil korake. Nenadoma je čisto jasno rekla:

Vidim ga prihajati.

Koga? sem rekel.

Pravičnega, zavoljo katerega sem trpela v sanjah v življenju.

To so bile njene zadnje besede. Takoj po njih se je zleknila in dobila držo, kakor jo ima žena, če jo ob uri ljubezni vzameš v naročje. Glava ji je rahlo slonela na stran. Ta drža ji je ostala, dokler ji telo ni otrdelo.

Bila je lepa žena v življenju, toda mrtva je bila kakor izklesana iz alabastra. Na vrtu božanskega cesarja nimajo lepšega kipa, kakor je bilo njeno mrtvo telo. To-

da bilo je mrtvo, dragi prijatelj in ob njem so njene zadnje besede stale kakor živa, strašna straža.

Nisem poslušal njenih sanj, kakor božanski Cezar ni poslušal sanj svoje žene Kalpurnije, ko se ji je sanjalo, da ga vidi vsega prebodega. Kar so bile marčeve ide za Cezarja, to je bil zame dan, ko sta mi judovski veliki duhovnik Kajfa in njegov svak Ana s tolpo ljudi prignala Jezusa. Po obsodbi, ki sem jo moral izreči — grozili so mi, da me zatožijo pri cesarju, da nisem njegov prijatelj — se je Plinija pogreznila v strašen molk. Ni bila to histerija, bilo je pravo, čudno umiranje duha, ki me je mučilo in me spravljalo v obupno stisko. In v tem stanju sem naredil nekaj napak, zlasti eno, ki je pokopala mojo javno službo. Samarijani, ki so bili sicer Judom zelo sovražni, pa se ujemali z njimi v veri, so imeli na gori Garizim svoj tempelj, ki so ga postavljali celo pred jeruzalemskega. Neke se je zbrala v njem velika množica in sumil sem, da pripravljajo upor. Dal sem ukaz svojim vojakom, da so jo napadli in ob tej priliki je padlo precej ljudi. Nekdo me je tožil Viteliju in takoj nato sem bil odstavljen od oskrbnosti. S Plinijo sva se vrnila v Rim in trdno sem bil prepričan, da bo na domačih tleh pozabila na preteklost.

Kako zelo sem se motil! Res Jezusa ni več omenjala, toda čudno je bilo, da se je ustavljala ob vprašanjih, za katera se prej nikoli ni zanimala. Čutil sem, da je verovala v kraljestvo, o katerem je ta

Skupina naših primorskih rojakov, ki je v zadnji tretjini meseca avgusta v letu 1965 opravila lepo uspelo romanje v Sveto deželo ter 23. avgusta obiskala kraj Gospodovega križanja in njegov grob v baziliki božjega groba. Slika je povzeta pri vходу v božji grob.

Jud učil. In to me zdaj muči. Morda je res, kar je trdil pred menoj, da je kralj, toda da njegovo kraljestvo ni od tega sveta. Morda je res neke vrt kakor je moj in Plinija v rožnati zarji čaka name. Vsak večer, ko zdaj sam posedam pod pinijami, nehote prisluškujem, če se Plinija ne oglasi iz vetriča, ki pride v temi, zakaj če je bil Jezus res kralj, kakor je trdil, potem lahko daje ukaze dušam in jih odpošilja in kliče, kakor hoče.

Rekel boš — stavec je zblaznel. Morda imaš prav. Vem samo to, da se moji dnevi bližajo koncu in da želim najti Plinijo, kakor me je zapustila.

Zdi se mi, da si tudi ti blizu tistih, ki

verujejo v juda Jezusa. Oprostil si polovico svojih sužnjev, držiš se doma in loviš novice od tistih, ki v zobeh zveri krvavijo tla Koloseja.

Povej mi po pravici — ali res misliš, da je resnica v smrti in da jo vidijo samo mrtve oči? Ali res misliš, da jo je videla Plinija in da zdaj v njej živi in v njej utripa kakor stenj v čistem, dišečem olju?

In če morda veruješ, zakaj ne prideš do mene? Sedel bi na mojo stran kakor nekoč Plinija. V temi na mojem vrtu bi govoril in jaz bi te poslušal. Ne morem več prenašati samote in če te pošilja jud Jezus, povej njegovo naročilo do konca!

SPOVED NA CESTI

Dunaj — Švedski trg. Nekega dne v septembru 1966, med 13. in 14. uro. Župnik ne more vedno doma čepeti. Včasih gre tudi na »vandranje« po mestu, bodisi službeno ali pa tudi ne. Jaz imam navadno na sebi duhovniški ovrtnik. Torej ne kravate.

»Vandram« tako po mestnih ulicah, gledam, poslušam. Tu pa tam vržem oko po kaki izločki. Potem se vrnem na Švedski trg. Nenadoma se mi nekdo s hitrimi koraki približa. Pogledam ga in ugotavljam: skuštranec. Pravi skuštranec dolgolasec. Zdrsan, saraste hlače, oguljene košarkske čevlje, siv pulover, vrh njega zbledi vetri jopič; lasje dolgi, v roki cigareta. Pravičen, simpatičen mladeniški obraz, s katerega sije prostodušnost in prezir sveta.

»Oprostite, oče, bi imeli zame nekaj minut časa?»

Za trenutek sem padel iz ravnotežja: ko te pa nekdo, in celo takie skuštranec, tako nepričakovano napade...!

»Seveda ga imam. Kaj pa želite?« Suho odgovori: »Spovedati se.« Človek se preveč ne zmeni za moja iznenadenja.

»Da, spovedati. Jutri zjutraj odpotujem z nekaj drugimi fanti v Pariz. S fanti moje kliče. Tu, na Dunaju, je postalo preveč zoprno. Zato se hočem prej spovedati.«

»No, da, prav, toda kje?« »Tukaj,« pravi skuštranec in pokaže s prstom na tla. »Na cesti?« On prikima.

Kaj naj naredim? Čisto naravno, kdor

že na cesti živi, spi, riše, debatira in ubija čas, zakaj se ne bi na cesti tudi spovedal? Če pa mora s svojo »klapo« na neodložljivo potovanje, je jasno, da ne bo šele iskal cerkve z zamreženimi okni »temne omare«, kjer bi odvrnil svoje breme.

Gospod dolgolasec je spoznal mene po mojem trdem ovrtniku, jaz pa njega po njegovih sarastih hlačah. Vsakdo nosi svoj znak.

Kadar se pa z nekom seznaniš, se moraš z njim tudi razgovarjati, ali ne? Treba je torej, da poslušam spoved! Pa jo dajmo!

Po par minutah sem skuštranca odvezal od njegovih grehov. Jaz, duhovnik, z usnjeno aktovko pod pazduho poslušam, on, dolgolasec, se pa skesano spoveduje svojih grehov.

»Problem« pa nastane, ko bi moral sredi pisane množice mimoidev dvigniti roko za obredni »Ego te absolvo«. On se je spovedal med hojo. Sedaj pa poklekne. Sranežljivo napravim nad človekom znamenje sv. križa. Mladi človek se na široko pokriža. Kolikor sem mogel presoditi, z iskrenim kesanjem, a s popolnim preziranjem javnosti.

Naposljed je tudi to opravljeno. Kaj pa sedaj? Prožim mu roko.

»Bon voyage, monsieur, — srečno pot in vse dobro.«

»Hvala.«

Bojim se, da je bila moja zunanost mnogo bolj iztirjena od mojega skuštran-

ca. Ko pomislim na ta primer, se sprašujem, kaj ko bi na svoji sivi obleki ne imel duhovniškega ovrtnika, ampak kravato?

Ne vem, a verjetno bi ta človek šel neopazno mimo mene.

Poslal sem za svojim dolgolascem v Pariz deseteri blagoslov. Morda se bo pa le kdaj name spomnil in zame pomolil. Za »napadenega« z belim, trdim ovrtnikom.

Iz »Neue Bildpost«

Razveseljive številke

Na Poljskem se komunistične oblasti ne prestopno začenjajo v Cerkev in ji delajo težave. Kljub temu ali pa prav zato je verska zvestost poljskih katoličanov zelo krepka; 80 % jih redno izvršuje svoje verske dolžnosti, zlasti kar se tiče nedoljske sv. maše. Primasus Wyszynskemu stoji ob strani 67 škofov, medtem ko jih je bilo leta 1939 le 46. Tudi število duhovnikov je kljub neprestanemu preganjanju razveseljivo naraslo, enako redovnikov. Leta 1937 je štela Cerkev na Poljskem 11.394 duhovnikov, 6.833 redovnikov in 16.820 redovnic; leta 1964 je to število naraslo že na 16.839 duhovnikov, 8.425 redovnikov in 29.000 redovnic, čeprav je pod nacistično zasedbo Poljske ena petina Bogu posvečenih oseb prišla ob življenje. Trenutno se pripravlja v 24 škofijskih semeniščih 3.000 bogoslovcev, v redovnih šolah pa 1.000 klerikov na duhovništvo.

spod, kdo se more na vse spomniti? Gospa Valerija, pravite? Počakajte... ah da, to je bila tista lepa plavalasa gospa, Poljakinja, kajne? Nemci so jo ustrelili, za otroka pa res nič ne vem. Gospod mi navadno ni povedal, čigavi so otroci. Navadno jih je takoj pošiljal naprej na varno.«

»Pa se vsaj spominjate, komu je gospod župnik izročil otroke?«

»Navadno v zavode, včasih tudi kake dobri gospe v bližnjih mestih. Res ne vem.«

»Pa morate vedeti, gre za mojega otroka, za edino bitje, ki mi je še ostalo na tem svetu.«

Čez starkin izsušeni obraz je prišla senca sočutja.

»Vprašajte po zavodih v mestu, iščite, neke ga boste našli. Želim vam iz srca.« Z vlakom se je odpeljal v najbližje mesto ob morju.

Pomlad je bila v polnem razcvetu. Cvetje se je že umikalo prvemu nežnemu zelenju, nebo in morje ter obala ob njem so bili ena sama pesem sonca. A ni bilo žarka, ki bi posiljal v temne globine njegove duše in razpršil temnobo, ki ga je morila.

Ko je izstopil, je v negotovosti obstal.

Med Slovenci v Torontu

Kanada je letos v slavo stoletnice svoje državne konfederacije. Svetovna razstava, ki bo v Montrealu od aprila do oktobra, bo klicala pozornost celega sveta, kajti Kanadčani bodo brez dvoma pokazali v vsem razkošju svojo preteklost in sedanjost, kulturo, napredek in bogastvo dežele.

Kanadski Slovenci bodo na razne načine sodelovali pri slovesnostih stoletnice. Naši ljudje v Torontu pa se pripravljajo še na obhajanje drugega jubileja, na 1200-letnico pokristjanjenja slovenskega naroda. V počastitev velikega dogodka naše narodne zgodovine je Slovensko gledališče v Torontu že dvakrat uprizorilo — v marcu in februarju — igr »Krst pri Savici« delo pisatelja Zorka Simčiča. Igro je režiral g. Vilko Čekuta. Slovensko gledališče je ob tej priliki izdalo Gledališki list, v celoti posvečen 1200-letnici pokristjanjenja. Dne 5. marca je druga igralska družina v Torontu, ki jo vodi g. Stanko Brunšek, uprizorila v slovenski župnijski dvorani v Hamiltonu igr »Preiskava«. Drama italijanskega avtorja Diega Fabbrija prikazuje versko problematiko odločno v pozitivni smeri. Slovenci v Hamiltonu so si prav za to igro v novi veliki dvorani oskrbeli sijajno opremo odra.

Zunanja slovesnost 1200-letnice pa bo polni leti na Slovenskem letovišču, ko bodo torontski Slovenci posvetili jubileju Katoliški dan v nedeljo, 2. julija. Velikoponočne duhovne obnove, ki so jih slovenski lazaristi imeli med našimi naseljenci, so imele za svoj glavni cilj poglobitev verskega življenja v luči tega jubileja.

Slovenska mladina v župniji Marije Pomagaj je za 11. in 12. marec priredila velik pomladanski koncert. Na sporedju je bila vokalna in instrumentalna glasba ter izvajanje slovenskih in ameriških narodnih plesov. Pri koncertu je sodelovala tudi kanadska mladina, skupina deklet iz katoliškega zavoda St. Joseph v Torontu: St. Joseph Travellers. Kvintet deklet, ki prepeva ob spremljavi kitar, goji petje tradicionalnih kanadskih in ameriških pesmi. Kanadčanke in vsa slovenska mladina so prejele s strani številnega občinstva, ki je obkralj napolnjeni dvorani Marije Pomagaj, najlepše priznanje in pohvalo.

Razgibanega kulturnega in narodnega dela med našimi izseljenci v Torontu smo iskreno veseli.

R A Z N O

Porast duhovniških poklicev v Paragvaju

V pokoncilskem obdobju je prišlo v Paragvaj do dokajšnjega povečanja duhovniških poklicev. Pred koncilom je prišel en bogoslovec na 2.800 vernikov. Sedaj pa pride en bogoslovec na 1.800 katoličanov. Paragvaj ima najvišji odstotek duhovniških poklicev v vsej Latinski Ameriki.

Rusija ima 233 milijonov prebivalcev

Agencija Tass poroča, da ima po zadnjih statistikah Sovjetska zveza 233.200.000 prebivalcev. Tako je na tretjem mestu na svetu kar se tiče prebivalstva. Na prvem mestu je Kitajska s 750 milijoni, na drugem Indija s 472 milijoni in na tretjem Sovjetska zveza. Od oktobrske revolucije leta 1917 se je prebivalstvo Rusije povečalo za 70 milijonov.

Kam naj gre? Kje naj se začne prva postaja njegovega križevnega pota?

V mestu so bile posledice vojne še vse bolj vidne. Zaprte trgovine, na pol porušene hiše, slabo oblečeni ljudje. Bledih, izmučenih obrazov so hoteli mimo njega in zdelo se mu je, da govori: vojna je končana, a tega konca se ne moremo veseliti. Preveč smo trpeli, preveč izgubili... nobena zmaga nam ne more poplačati trpljenja.

Stražarja je vprašal po otroških zavodih v mestu. Povedal mu jih je celo kopico.

Nastanil se je v cenemem hotelu. Ko je zjutraj odhajal, je bilo njegovo upanje tako veliko in svetlo kakor sonce, ki je vstajalo izza hriba, a z večerno zarjo je tudi njegovo dušo napolnila tema.

»Pred dvema leti pravite? In otrok naj bi imel sedaj štiri leta? Ne, tako majhnih ni v našem zavodu. Nam je žal...«

Iz ulice v ulico, iz hriba v hrib, dan na dan.

»Da, imamo dva fantka, štiri ali petletna približno. A sta iz južne Italije. Ni ju mogoče zgrešiti.«

Že je hotel vse opustiti in začeti s pozvedovanjem v kakem drugem mestu, ko ga je vratar zadnjega zavoda, ki ga je

ZORA PISCANEC

Deček brez imena

Cim bližji je bil domu, tem bolj se mu je korak ustavljal. Sanjal je o tem dnevu kakor o odrešenju. Po teh strašnih grozotah vojne se bo spet vrnil k ljubljeni ženi in sinčku... in življenje se bo znova razcvetelo prav kakor bujna pomlad vse naokrog... Tako je sanjal in upal. Pa prišlo je pred dvema leti ženino pismo na fronto, zadnje njeno pismo. Še ga tišči v žepu, orumeneli list, na njem od solza zabrisane besede.

»...Vili, morda je to zadnje pismo, ki ti ga pišem. Tu nisem več varna. Vohunijo za menoj. Vsi vedo, da sem Poljakinja; nekdo je moral to povedati tudi Nemcem. Našega Jankota bom izročila gospodu župniku. Ima tajne zveze in ga bo pripeljal na varno na ozemlje, ki so ga že zavzeli zavezniki. Za njim pojdem tudi jaz. Bog naj mi pomaga. Janko se na posteljici igra z Bundkom in nič ne slutiti, kaj ti pišem. Nasvidenje na osvobojenem ozem-

lju! Tvoja ljubeča žena Valerija...«

Pozneje je po ženini prijateljici Veri izvedel, da so Nemci Valerijo ujeli in jo ustrelili. Za otroka, je pisala, da nič ne ve, komu ga je stari župnik izročil. Ko je hitela k njemu, da bi vsaj otroka rešila, so ji povedali, da je stari župnik umrl. O otroku ni nihče nič vedel. A verjetno, da ga je res izročil v varne roke.

Njegov otrok... Samo enkrat ga je videl, na dan njegovega rojstva. Dobil je dopust, da je pohitel k ženi, ki je bila zelo slaba. Poleg velike postelje je stala s čipkami okrašena košara in notri je ležalo majceno detece. Sklonil se je do njega in ga poljubil. Prvič in zadnjič. Žena je ležala v postelji z visoko vročino.

»Valerija, beživa, nesel te bom. Onstran reke bova na varnem.«

»Ne, Vili, to bi pomenilo isto kot smrt. Kaj bo potem z najinim otrokom?« Poslovil se je od obeh, pa čeravno se mu je srce trgalo od bolečin. Njegov zadnji pogled je skoro nehote obstal na belem medvedku »Bundkus«, ki je žalostno povešal levi uhelj, kakor da bi žaloval za nekdanjimi srečnimi časi. Tako tesno je bila ta bela živalca povezana z njegovim življenjem in srečo.

Takrat je bil v mestu sejem in Vilko je

Valerijo komaj dobro poznal. Srečala sta se na sejmišču, se nasmehnili in skupaj nadaljevala pot. Ustavila sta se ob strelšču z igračami in Vilko je ustrelil in za del medvedka. Podaril ji ga je in tako se je začela njuna ljubezen. Sedaj jo je vojna vihra tako kruto pretrgala.

Prišel je do doma in obstal. Vrata vdrta, okna samo še zevajoče luknje. Zdele so se mu kot očesne dupline na okostnjaku, iz katerih so stekle še zadnje solze. Hiša je bila vsa izropana, ničesar niso pustili, kar bi bilo omembe vredno.

Naglo se je obrnil in se skoro v tek spustil proti župnišču. Tako je morda tekla njegova žena pred dvema leti, da reši njunega edince pred krutimi Herodeži.

Pozvonil je in drsajoči koraki so se zaslislali onstran vrat. Stara postrežnica mu je odprla.

»Kaj želite, gospod?«

Moj Bog, kako naj ji pove, kako naj v to zgubano staro bitje zlije svojo bol, da ga bo doumela?

Poslušala ga je skoro brez zanimanja.

»Oh, gospod, koliko otrok je že prejkalo med temi zidovi. Dan na dan so jih prinašale obupane matere, ali ker so šle na delo v Nemčijo ali iz strahu, da bodo nasilno odpeljane. Bili so hudi časi, go-

Dnevnik bolnice

Gospa Ilse Ubel-Hoffmann iz Bad Nendörfa je postala žrtev težke prometne nesreče in je štiri leta preživela v bolnici. Podajamo vam nekaj strani iz njenega dnevnika.

Sreda: Že tri leta sem v hiši temnih senc in ne morem razločiti z očmi, kakšen letni čas je. Vidim samo siv pravokotnik vrat. Okno je za mojo posteljo. Če se potrudim do skrajnosti, zagledam kos neba in včasih preleti ptica moje obzorje.

Četrtek: Po zadnji operaciji, ki je bila pred osemdesetimi dnevi in je dvanajsta po vrsti, se rana nad zlomljeno nogo ni še zacelila. Se vedno prihaja zopern duh. Potrpljenje, potrpljenje, duša moja. Se mi preostane nekaj veselja in drobna lučka svetlobe, ki jo bom skrbno varovala.

Petek: Mračen dan. Nisem dobro prestala dnevni pregled in čiščenje rane. Ni bilo junaštva, niti najmanjšega znaka poguma. Samo dolgotrajno stokanje in krčovit protest proti bolečinam. Slaba gojenka sem v šoli trpljenja. Skozi megljo solza vidim, da me Bog prijazno gleda.

Sobota: Mnogo časa imam za razmišljanje. Nima pomena, da bi protestirala, ker moram biti na bolniški postelji, proti temu peku človeškega telesa. Pes, ki je privezan na verigo, vleče z vso silo in se zaganja, da bi se rešil, a pri tem si odrgne kožo do krvi in si veča bolečine. Pes ne ve nič o pomenu trpljenja. Pa tudi nam ljudem se le redko posreči, da spoznamo ta pomen, ki presega svet naše domišljije in ima svoje korenine v veri. Izrabimo čim boljše naše bolečine in sicer tako, da jih napravimo rodovitne za nas in za druge.

Nedelja: Pozorna sem na dvoje glasov: na zvonjenje in na ladijska opozorila zaradi megle v bližnjem pristanišču. Sestra je odprla okno le za trenutek, ker vdira vlaga. Sedaj niso siva le vrata in stene. Vsa soba je napolnjena z neko sivino. Nisem potrta, kajti vedno se trudim za vedrost. Telo trpi, toda duši se širijo krila. Telo je negibno, toda v nadomestilo rastejo dušne moči in spoznavam, da bolezen ne prinaša le neko trpnost, ampak tudi pravo dejavnost. Moja pot je ozka in polna ovir: vsak dan, vsako uro moram porabiti vse dušne moči, da me te ovire ne premagajo.

Ponedeljek: Duhovnik in zdravnik sta moja najboljša pomočnika, kadar je treba blažiti napade bolečin. Šta kakor vrtnarja, ki odstranjata suhe in bolne dele, ki ovirajo vrelce voda, da morejo zdravi deli rasti in se obračati za lučjo. Koliko časa dolgujem! Služita Gospodu za vrtnarja. In koliko dolgujem bolničarkam! Sestre vršijo enega izmed najlepših, a tudi najtežjih poklicev v službi ljubezni do bližnjega.

Torek: Nekaj dni slišim ob istem času s hodnika nekega moža, ki poje in žvižga vesele melodije, katere spremljajo udarci bergel: Tok — pavza — tok — pavza. Pavza pomeni, da mož ne hodi z obema nogama. »Ali ima odrezano nogo?« vprašam sestro. Potrdi mi. »Ali mu bodo naredili protezo?« vprašujem naprej. »Ne,« pravi sestra, »ni mogoče, mladenič nima niti kolka, da bi mu lahko pritrdili protezo.« Obstala sem. Ne morda zato, ker invalid nima noge, saj to ni nič posebnega v bolnici za ponesrečence. Pač pa nisem mogla razumeti, da invalid poje. O, ko bi mogla poklicati sem vse tiste, ki so večno nezadovoljni, da bi si od blizu ogledali dvajsetletnega fanta brez noge in

obiskal, poklical, ko je že odhajal: »Gospod, vprašajte še v zavodu slepih v predmestju, morda...«

»Pa ne,« je skoro zavpil od bolesti in razočaranja, »saj moj otrok ni bil slep!«

Saj ne trdim tega. A v času vojne so jih tudi tam sprejemali, ko so bili naši zavodi prenapolnjeni.

Se isti dan se je napotil v predmestje. Sonce je že močno grelo. Mladina se je podila po obrežju. Pozabila je že na grozote vojne prav kakor pomlad, ki po še tako kruti zimi znova zaživi. Življenje ne pozna zastoja.

Prijetno mu je del hlad malega gozdiča. Po peščenih stazah se je bližal belemu poslopju v ozadju. Vse je bilo tiho, kot izumrlo. Zavod slepih otrok. Stopal je počasi, kakor da bi se bal ponovnega razočaranja.

»Morda, morda,« mu je rekel ravnatelj, ko mu je povedal svojo zgodbo. Kar mehanično jo je še ponavljal, kakor da bi se njegova sploh ne tikala več. »Če se ne motim, so nam pred dvema leti prinesli malega dečka brez imena. Imel je morda dve leti, morda manj. Bil je tako drobčen, da krstili smo ga za Zlatko, ker je imel lepe zlate kodre, ki so mu segali do ramen.«

»Mojemu sinu je ime Janko, gospod

sem prepričana, da bi odhajali ostramočeni, ko bi slišali peti človeka, ki je zaznamovan za celo življenje. Ni le zaznamovan, ampak ga spremlja tudi posebna milost, kajti kdo bi mu mogel dati tako moč, da poje, kakor le Bog!

Sreda: Danes so me obiskali galebi. Le redko priletijo do sem, ker ne morejo najti hrane. Kakšno nasprotje?! Jaz sem pribita na križ trpljenja in ta srebrna krila, ki lahko plavajo pod svetlosivim nebom.

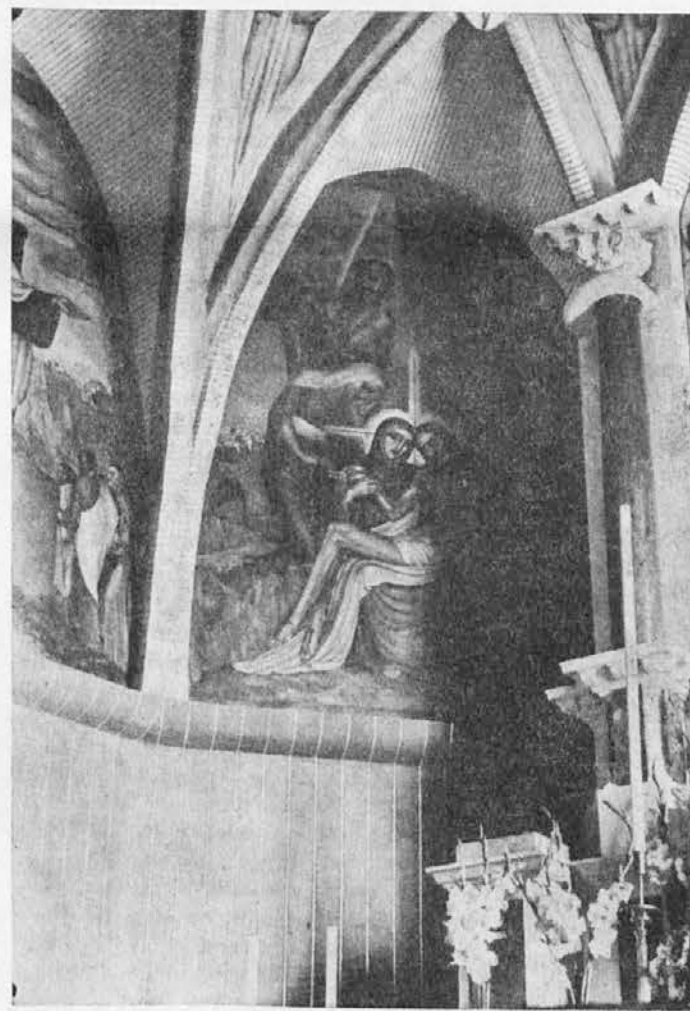
Četrtek: Veliko berem in sestra meni, da je dobro, da imam kakšno razvedrilo, da mi hitreje mine čas. Ne ugajajo mi besede, »da hitreje mine čas«. Čas je nekaj tako izredno dragocenega. Minuta trpljenja lahko skriva v sebi 60 sekund sreče. In če kaj več kot eno minuto ne čutim bolečin, se začudim, kakor da je sonce pozabilo zahajati. Živim samo v sedanjosti. Moji pozornosti ne uide niti najmanjša in najneznatnejša cvetka, ki jo Gospod pošlje na mojo dolgo pot. Utrgam jo in sem kakor omamljena od sreče.

Petek: Prosila sem zdravnika, naj bo z menoj potrpežljiv. Nasmehnil se je začuden. Doslej je on priporočal bolnikom potrpljenje. Ne vem, kdaj se bom mogla povrniti med zdrave ljudi, niti zdravnik ne ve. Ne poznam še tistega dneva, ki je zaznamovan na božjem koledarju, ko bom zapustila hišo teh sivih senc.

Po »L'Osservatore Romano«

Italijanski škofje bodo zasedali

Pripravlja se zasedanje italijanske škofovske konference, ki bo v Rimu v tednu po beli nedelji. Predsedstvo konference je na svoji zadnji seji določilo program zasedanja. Izvoliti je treba štiri škofje, ki bodo zastopali italijanske škofje v škofovski sinodi, katera se bo sestala v septembru in ki predstavlja neke vrste senat v Cerkvi.

Zupnijska cerkev v Dekaniji pri Kopru: Snemanje s križa. Slikal Tone Kralj

ROMANJE V SLOVENIJO

Kakor znano, se je začelo vpisovanje za letošnje skupno romanje v Slovenijo. Vpisovanje traja do bele nedelje. Vsakdo se lahko vpiše pri svojem dušnem pastirju. Romarji bodo obiskali Slomškov grob v Mariboru, največje Marijino svetišče na Štajerskem Ptujsko goro in Brezje. Romanje pa bo nudilo tudi priliko za obisk nekaterih lepih krajev Slovenije kot Pohorja, Ptuj, Rogaške Slatine, Bleda in Ljubljane. Naprosili smo g. Albina Germeka, župnika iz Doline, ki je član odbora, ki v imenu tržaške Duhovske zveze organizira letošnje skupno romanje, naj bi nam dal nekaj pojasniti o romanju.

Že dolgo vrsto let prirejamo tržaški slovenski duhovniki skupna romanja v razna Marijina božja pota. Bili smo že nekajkrat v Lurdu, v Einsiedelnu v Švici, v Marii Zelj v Avstriji, v Rimu, v Oropi blizu Turina. Teh romanj se je udeležilo vedno veliko število naših vernikov, včasih kar sedem sto. Romanja so redno lepo uspela in romarji so se vedno, čeprav trudni, veseli vračali domov. Ko smo se lani vračali iz Einsiedelna v Švici, je vodstvo romanja med udeleženci napravilo anketo, kam naj bi šli letos. Skoraj 90 % ljudi je izjavilo, da bi želeli romati v Slovenijo in obiskati slovenske božje poti. Marsikdo je izrazil tudi željo, da bi poromali obenem k Mariji Bistrički na Hrvaško. Da ustrežemo željam naših ljudi, smo se odločili, da organiziramo štiridnevno romanje po Sloveniji, obiščemo slovenska božja pota in sicer Maribor, Ptujsko goro in Brezje. Zaradi tehničnih in organizacijskih razlogov smo morali opustiti misel, da bi obiskali tudi božjo pot pri Mariji Bistrički na Hrvaškem.

Zakaj ste izbrali Maribor kot osrednji cilj romanja?

Ne morem reči, da je Maribor edini cilj našega romanja. Maribor smo izbrali zato, da obiščemo Slomškov grob in tam pro-

simo Boga za proglasitev svetnikom tega našega božjega služabnika. Maribor je končno drugo največje slovensko mesto in središče zelene Štajerske in bo za nas izhodna točka, od koder bomo obiskali druge kraje, v prvi vrsti romarsko cerkev na Ptujski gori, potem Ptuj, Rogaško Slatino in Pohorje.

Kaj pa je tako privlačnega na Ptujski gori?

Predvsem je Ptujška gora največja štajerska božja pot, ki stoji na zadnjem obronku vinorodnih Házov. Dolgo časa so jo imenovali Črna gora pri Ptuj zaradi legende iz turških časov, ki pravi, da je Marija, ko so se Turki bližali, ovila goro v temo, da bi je ne videli. To sicer ne odgovarja zgodovinski resnici, vendar je

J. E. POLAK

V senci križa

Na Oljski gori oljke v mrak šumijo na križu mrtev božji Sin visi: v vijugah je polzela sveta kri, rubini kaplje strnjene se zdijo.

Ob križu štirje, zvesti mu, stojijo, apostolov enajst ob križu ni; in oni, ki so verni res biti, so skrili se, krvnikov se bojijo.

Da, vsaka pot do cilja je težavna, po njej nasuti radi trni so, po teh hoditi res ni prav lahko.

Stež, ki gladka je, široka, ravna, pripelje lahko nas do cilja zmot, le trnjeva je do rešenja pot.

v ljudstvu zakoreninjeno. Svetišče na Ptujski gori je krasna dvoranska trodelna cerkev, ki jo delijo v tri ladje visoki gotski stebri. Največji zaklad in umetnina te cerkve pa je nad 500 let stara čudodelna podoba Matere božje z Detetom v naročju.

Naša tretja romarska točka bodo znamenite Brezje, ki so slovenska največja in najbolj znana božja pot. Mnogi od naših romarjev so sicer že obiskali ta kraj, skupnega romanja zamejskih primorskih Slovencev na Brezjah pa še ni bilo. Zanimivo pa bo to romanje tudi zaradi tega, ker bodo letos na Brezjah praznovali 60-letnico kronanja brezjanske Marije. Brezje imajo čudovito lego pod mogočnimi alpskimi vršaci na lepi gorenjski kotlini, zato bodo za marsikoga tudi privlačna izletniška točka. V bližini leži pa še Bled, »podoba tega raja«, kot pravi Prešeren. Tudi tu se bomo ustavili in si ogledali razne zgodovinske zanimivosti kakor otok s cerkvico in grad.

Torej ima letošnje štiridnevno potovanje po Sloveniji, poleg obiskov raznih božjih poti tudi kak drugi namen? Recimo izletniški?

Seveda. Iz Maribora se bomo odpeljali v Ptuj in si ogledali mesto. Mnoge romarje zanima tudi štajersko vinogradništvo, zato si bomo v Ptuj ogledali znamenito vinsko klet. Celodnevno bomo uporabili za izlet na Pohorje, kamor se bomo dvignili z žičnico, od tam pa se bomo odpeljali v Rogaško Slatino, kjer nas bo čakalo kosilo.

Ali se vam ne zdi, da bo marsikdo dejal: Zakaj ne bi obiskali raje kakih drugih

božjih poti, v drugih deželah, ko Slovenijo že poznamo?

Na tole bi tako odgovoril: Ali morda že vsi Tržačani poznajo dolino Glinščice ali pa znamenitosti našega Krasa? Vidite, prav tako je s Slovenijo. Eden ali drugi je morda obiskal Ljubljano, Maribor, morda tudi Ptuj ali Rogaško Slatino. Vendar kako? Morda bežno, s hitro vožnjo v avtu. Kdo mu je razkazal zgodovinske znamenitosti, kdo pokazal vse lepote slovenske zemlje? Vidite, prav s tem potovanjem bodo naši romarji imeli priliko, da bodo na skupnem romanju vse to videli in doživeli.

Druga potovanja in romanja ste opravili z vlakom, kako da ste letos izbrali avtobuse?

Razloga sta dva. Prvič, ker razdalje niso tako velike, da bi morali potovati z vlakom. Mislim, da ne bo nobena vožnja trajala več kot dve uri. Drugi razlog je pa tale: v Sloveniji nimamo železniške mreže tako razpeltane, da bi mogli z vlakom obiskati vse kraje, ki so letos na sporedu. Naj povem še to, da smo si že sedaj rezervirali najudobnejše avtobuse, kar jih premore Trst.

Kdo bo skrbel za tehnično izpeljavo takega masovnega potovanja?

Obrnili smo se na potovalno agencijo Aurora v Trstu, ki ima v tem že dolgoletno izkušnjo. Trdno upamo, da bo kos svoji nalogi.

Kaj svetujete torej našim romarjem?

Prvič, da se vsaj v tako velikem številu prijavijo, kot so se pretekla leta za Lurd ali Einsiedeln, da bo naše romanje bolj doživeto in da bomo v matični domovini pokazali, da smo zvesti Bogu, da Marijo radi častimo in da ljubimo in cenimo slovensko zemljo.

Potem pa hočem poudariti tudi tole: Predvsem gremo na božjo pot. Prej kot turisti ali izletniki smo romarji, ki potujejo, da Boga in Marijo častijo in sebe posvečujejo. Dana bo vsem priložnost, da prejmejo zakramente in lepo molijo in pojejo. Dajajmo zgled globoke vere, tihe potrpežljivosti in resnične omike vsem tistim, s katerimi bomo prišli v stik.

Končno priporočam mladini, fantom in dekletom, naj se prijavijo in v veliki meri udeležijo romanja. Kjer je mladina, je veselje, je pesem, je smeh, kjer pa je naša dobra mladina, je tudi molitev in življenje po veri.

Predstojnice ženskih redov pri sv. očetu

Sv. oče Pavel VI. je nedavno sprejel v posebni avdienci glavne predstojnice ženskih redov. Zbrale so se v Rimu iz 60 dežel in predstavljajo 2.200 kongregacij. Posvetovala so se o obnovi redovnega življenja in delovanja.

Sv. oče jih je nagovoril v francoščini. Razložil jim je veliki pomen ženskih redov za življenje Cerkve. Poudaril je, naj skrbijo za duhovno rast. Glavna hrana duhovne rasti mora biti bogoslužje in sveto pismo.

Nato je sv. oče opisal različno aktivnost, ki se ji redovnice posvečajo. Poudaril je veliki pomen uboštva, ki naj se ne razodeva le v življenju posameznih redovnic, ampak redovne skupnosti kot celote. Omenil je še spremembo obleke, ki naj upošteva zahteve higiene in modernega življenja. Obleka naj bo preprosta in naj očitno razodeva posvetitev Bogu.

že, da pri vsakem odgovoru dodaja besedo gospod.

Zopet mu je ponudil ročico in šla sta navzdol do obrežja. Pred slaščičarno sta sedla k mizici in Vili je naročil zase kavo in za dečka sladoled.

»Zakaj pijaša, Zlatko, saj ne peče.«

»Ne, gospod, zelo mrzel je, a dober... Mislim, da bi lahko še enega pojedel.«

Vilko se je nasmehnil in ponovno naročil. Zlatko je počasi nosil z malo žličko v usta sladoled in si vsakokrat skrbno obliznil ustnice. Vsa okolica mu je bila deveta briga.

Vilko ga je lahko brez skrbi motril. Nič se ni zganilo v njegovem srcu ob pogledu na tega tujega otroka. Tujca se bosta tudi razšla. Pogledal je na uro in olajšano vzdihnil. Končno, čas je potekel.

»Nazaj morava, Zlatko. Večerje ne smeš zamuditi.«

»Da, gospod, ali se jutri vrnete?«

»Vrnem se, Zlatko!«

Oddal je otroka vratarju in se nato vsedel na klopico v vrtu, da tam počaka na tramvaj, ki naj ga spet pripelje v mesto. To blede, brezizrazno bitje naj bi bil njegov in Valerijin otrok? Dvom je kljuval v njem in ga preganjal vso noč.

(Konec prihodnjic)

Kako so sprejeli neko sovjetsko delegacijo na Kitajskem

Konec lanskega leta je odšla na Kitajsko veččlanska delegacija združenja sovjetsko-kitajskega prijateljstva. Vodil jo je politični komentator moskovskega dnevnika »Pravda« Majevski. Delegacija naj bi ostala na Kitajskem dalj časa. V programu je bilo poleg bivanja v Pekingu tudi daljše potovanje po deželi. Toda delegacija se je vrnila v Moskvo že po štirinajstih dneh, mnogo prej, kot je bilo predvideno. Takoj nato je bila sklicana tiskovna konferenca in tako so sovjetski državljani ter tuji časniki lahko zvedeli, kako poniževalno so na Kitajskem ravnali s sovjetsko delegacijo. Vsa konferenca je bila en sam izliv ogorčenja, užaljenosti in očitkov na račun kitajskih gostiteljev, pravo javno pranje umazanega perila.

Začelo se je v Irkutsku ob Bajkalskem jezeru. Do tja je delegacija priletela s sovjetskim letalom, nato pa se preselila na kitajsko letalo tipa »Iljušin 18«, tudi sovjetske izdelave. Komaj so člani delegacije vstopili v kabino, jih je že pozdravil velik portret Maocetunga, na stenah pa je vabilo k branju šest pasov s citati iz njegovih del. Stevardese, ki strežejo na letalu, so na hitro postregle potnikom, nato pa začele brati in prepevati Maove citate. V odmorih je njih vlogo prevzel radio.

Na letališču v Pekingu so sovjetsko delegacijo pričakali predstavniki združenja kitajsko-sovjetskega prijateljstva, ki so že takoj v pozdravnem govoru poudarili, kako nujno se je boriti proti sodobnemu revizionizmu, ki da je utelešen v sedanjih sovjetskih voditeljih.

V Pekingu je sovjetska delegacija najprej obiskala neko razstavo. Komaj so rdečegardisti odkrili, koga imajo pred seboj, že so pričeli v zboru ponavljati protisovjetska gesla. Seveda je delegacija prostorno zapustila razstavni prostor, a komaj je dospela v svoj hotel, je opazila, da so bile stene poslopja in pločniki okrog njega že popisani s protisovjetskim besedilom.

Isto je delegacija doživela, ko je obiskala pekinško univerzo. Voditelji univerze so pogovor izrabili, da so govorili o sovjetskem revizionizmu, o odpadniški kliki in podobno. Seveda to članom delegacije ni bilo po volji. Ogorčeni so hoteli oditi, a rdečegardisti so obkrožili avtomobil, ki jih je hotel odpeljati. Delegacija je začela peti »Internacionalo«, Kitajci pa so v odgovor intonirali Maocetungovo himno »Rdeči se vzdoh«. Sele tedaj so posredovali voditelji združenja kitajsko-sovjetskega prijateljstva in omogočili Rusom odhod.

Po teh neprijetnih dogodkih je delegacija odpotovala v Kuang Čou, kjer je obiskala nekaj tovarn. Najbolj jih je ponižal na enem sprejemov njim v čast neki Kan Dži Min, ki je v »pozdravnem« govoru dejal, da kakor sovjetsko ljudstvo ne bo nikdar pozabilo in oprostilo, kar so počeli nemški nacisti, tako kitajski narod ne bo nikdar odpustil Sovjetski zvezi, da ga je pustila na cedilu in mu s tem povzročila ogromno škodo. Ruse je to govorjenje tako razburilo, da so med kriki »Poberite se, strahopetci!«, zapustili dvorano.

V nekem delavskem klubu jim je mladinski pevski zbor priredil koncert iz Maovih citatov, plesni krožek je izvedel nekaj plesov na besedilo iz Maocetungovih del, akrobatska skupina poštarjev pa jim je predvajala točko na kolesih, ki so jo spremljali s recitiranjem gesel proti sovjetskemu revizionizmu.

Se slabše se je nato Rusom godilo v nekem otroškem vrtcu. Ko so otrokom povedali, odkod so, so jim leti zabrusili v obraz: »Sovjetski revizionisti so slabi ljudje!« Seveda je vse to ravnanje šlo sovjetski delegaciji vedno bolj na živce. Sklenili so prekiniti potovanje po državi in se vrniti domov.

Ob povratku so se člani delegacije na tiskovni konferenci zlasti tožili, polni skoro že histerične jeze na Kitajce in ihtave užaljenosti, da nočejo Kitajci ničesar slišati o tem, da bi morali biti hvaležni Sovjetski zvezi za njene usluge in pomoč. Član delegacije udarnik varilec Antonov je npr. dejal: »Mene, delovnega človeka, je najbolj bolelo to, da niso nikjer z besedico omenili ogromne pomoči, ki sta jo sovjetsko ljudstvo in naša domovina dali ljudski republiki Kitajski pri gradnji njene sodobne industrije.«

Taki in podobni dogodki so najbolj kričče pričevanje, na kakšno nizko raven so prišli sovjetsko-kitajski odnosi in kako so njihov ton in metode postali prostaški, vse prej kot izraz prijateljstva in sodelovanja dveh glavnih nosilcev komunistične ideologije na svetu.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

† Zlatomašnik Franc Močnik

Prav na letošnjo veliko noč bosta minila dva meseca, ko so v Cerknem pokopali nekakega velikega goriškega nadškofa Franciška B. Sedeja zlatomašnika Franca Močnika. Dvajset duhovnikov ga je pospremilo na njegovi zadnji poti, prav tako pa se je zbralo ob njegovem pogrebu, ki ga je vodil dekan v Kanalu ob Soči g. Ivan Semič, izredno veliko ljudi.

Pokojni je bil vse življenje velik trpin; Bog ga je začel zgodaj obiskovati s trpljenjem, ki ga je vdano prenašal do smrti. V slabotnem telesu pa je prebivala izredno globoka duša. Njegov dan je bil prežet z nenehno molitvijo. Iz sv. maše je črpal hrano za svojo duhovnost. Ljubil je skromnost, odklanjal govorjenje o sebi in bil resnično ponižen. Zelen si je preprost pogreb brez vencev ter enostaven križ na grob. Vedno je ponavljal eno in isto misel: kakor nekdanji sv. Janez Evangelist: »Bog nas ljubi, ljubimo ga tudi mi in nikar ga ne žalimo!«

V duhovnika je bil posvečen v Gorici leta 1910. Najprej je kaplanoval v Bovcu, bil nato tri leta župnijski upravitelj v Soči, med vojno pa kurat v Kalu nad Kobariдом. Nato je postal begunec v Cerknem, odklanjal govorjenje o sebi in bil resnično ponižen. Zelen si je preprost pogreb brez vencev ter enostaven križ na grob. Vedno je ponavljal eno in isto misel: kakor nekdanji sv. Janez Evangelist: »Bog nas ljubi, ljubimo ga tudi mi in nikar ga ne žalimo!«

V duhovnika je bil posvečen v Gorici leta 1910. Najprej je kaplanoval v Bovcu, bil nato tri leta župnijski upravitelj v Soči, med vojno pa kurat v Kalu nad Kobariдом. Nato je postal begunec v Cerknem, odklanjal govorjenje o sebi in bil resnično ponižen. Zelen si je preprost pogreb brez vencev ter enostaven križ na grob. Vedno je ponavljal eno in isto misel: kakor nekdanji sv. Janez Evangelist: »Bog nas ljubi, ljubimo ga tudi mi in nikar ga ne žalimo!«

V duhovnika je bil posvečen v Gorici leta 1910. Najprej je kaplanoval v Bovcu, bil nato tri leta župnijski upravitelj v Soči, med vojno pa kurat v Kalu nad Kobariдом. Nato je postal begunec v Cerknem, odklanjal govorjenje o sebi in bil resnično ponižen. Zelen si je preprost pogreb brez vencev ter enostaven križ na grob. Vedno je ponavljal eno in isto misel: kakor nekdanji sv. Janez Evangelist: »Bog nas ljubi, ljubimo ga tudi mi in nikar ga ne žalimo!«

Moža št. 1 in št. 2 v rdeči Kitajski sta Maocetung in prvi vojak kitajske armade Lin Piao. Maocetung, ki je danes star 73 let in ustanovitelj kitajske partije, je kulturna revolucija dvignila na prestol božanstva. On sam se v javnosti le redko pojavlja in redno molči. — Tudi Lin Piao, ki je bil do lani, ko so v vojski odpravili vse čine, maršal, se od novembra v javnosti ni več pokazal. Star je šele 59 let, drugače meščanskega porekla in poveljuje armadi treh milijonov mož. Obrambni minister je od leta 1959 ter velja za najbolj gorečega pristaša »kulturne revolucije«. Nasledil naj bi v vodstvu partije Maocetunga. S tem je spodrinil predsednika republike Liu Šao Čija, ki je do pojave »kulturne revolucije« bil drugi človek na Kitajskem.

JACOBUS GALLUS CARNIOLUS

Harmoniae Morales

»Slovenska Matica« v Ljubljani je decembra 1966 izdala zbirko posvetnih del slovenskega skladatelja renesančne dobe Jakoba Petelina-Gallusa pod naslovom »Harmoniae Morales«. Delo je uredil in napisal uvod muzikolog dr. Dragotin Cvetko. Revizijsko poročilo sta napisala Dragotin Cvetko in Ludvik Zepič.

Slovenska glasbena ustvarjalnost lahko s ponosom beleži svoj vrh v preteklih stoletjih. V dobi, ko so v evropskem glasbe-

nem svetu blestela imena Palestrine in Rolanda Lassa, Tommasa da Victoria ali Lea Hasslerja, Gibbonsa in Byrda, je tudi slovenska zemlja dala svoj prispevek svetovni glasbeni umetnosti: Jakoba Gallusa, velikega mojstra vokalne polifonije, ki je predvsem ustvarjal na področju cerkvene glasbe in sicer maše ter motete. Ni pa preziral tudi posvetne glasbe t. j. madrigala, čeprav mu je dal primerno etično vsebino. In prav to plat njegovega dela

že precej markantna in svobodna. Tako lahko rečemo, da je Gallus že precej poudaril spevnost in da razne teme njegovih skladb izražajo celo motive ljudske glasbe. Gallus se je namreč pri svojem komponiranju oziral ne toliko na kaka dogmatična pravila, ampak predvsem na lastna spoznanja in na globoko občutje. V strogo teoretskem oziru naj omenimo še približevanje Gallusa modernim tonalitetam, čeprav so bili v 16. stoletju na splošno v rabi še stari cerkveni tonovski načini (jonski, dorski itd.).

Druge značilnosti se javljajo v kromatiki, s čimer se tudi pojavlja vprašanje enharmonike. Z vsem svojim delom pa je skladatelj v bistvu težil k izrazu. In prav izrazni sili Gallus ni zavračal nikakih možnosti. Približal se je posnemanju narave, umetnih zvokov, živalskih glasov itd. To je že naturalističen princip, neko počasno približevanje programski glasbi, ki je zadobila pravo podobo šele v romantiki. Sicer pa podobne tendence niso v tedanji dobi nove, saj jih srečamo zlasti v tako imenovanem »Chanson a programme«, ki jo je v prvi polovici 16. stoletja najbolj razvil v Franciji sloviti Jannequin in jo privedel že do skrajnega realizma. Se pred njim je že Joaquin Després večkrat sledil tej poti in njegov »Chant des oiseaux« je pravzaprav eden izmed najstarejših primerov deskriptivne glasbe sploh.

Kar se tiče revizijskega dela, moramo zaslediti nekaj glavnih opomb. Ker so vse skladbe v izvirniku uporabljale stare ključe, so jih sedaj zamenjali sodobni. Označeni pa so pred vsako skladbo posebej. Izvirnik tudi ni imel taktic, zato so sedaj v teh skladbah postavljene le menzuralne črte.

Omenjena izdaja Gallusovih skladb je tudi v bogati zunanji opremi gotovo v čast slovenski znanstveni publicistiki. Knjiga obsega skupno 296 strani in je opremljena s ponatisi originalne izdaje »Harmoniae Morales«. Poleg tega prinaša ves uvod tudi v francoskem prevodu, s čimer se bodo brez dvoma lahko okoristili mednarodni glasbeni strokovnjaki.

Za zaključek še nekaj obrobni misli. Zadnja leta je v Sloveniji izšlo več tehtnih del o življenju in delu Jakoba Gallusa. Od teh naj omenim zlasti L. M. Škerjanca »Kompozicijska tehnika Jakoba Petelina Gallusa« (Ljubljana, 1963) ter Dragotina Cvetka »Jacobus Gallus Carniolus« (Ljubljana, Slov. Matica, 1964). Mnogo Gallusovih skladb je bilo tudi posnetih na plošče. Ta dela so plod dolge raziskave in študija tako na muzikološkem kot tudi na zgodovinsko-biografskem področju. In prav na slednjem se moramo Slovenci še marsikje boriti, da nam tuji narodi Gallusa priznajo kot slovenskega skladatelja, čeprav v smislu takratnega pojmovanja narodnosti. Če so različne glasbene zgodovine prištevale Gallusa med nemške, češke ali hrvatske ustvarjalce, so pa mnoge resne glasbene zgodovine ali svetovne muzikalne enciklopedije pravilno označile Gallusovo poreklo. Tako bomo še v najnovejši izdaji francoske enciklopedije »Musique« (Larousse) ...le slovène Jacob Handl dit Gallus, da ne iščemo drugih primerov.

Poznanje slovenske glasbene zgodovine in muzikologija na splošno sta na ta način zopet obogateli. Dandanes, ko se je pomen vokalne polifonije toliko razmahnil zaradi vedno večje vloge te vrste glasbe v vzgoji pevskih zborov in zaradi mnogih kvalitetnih mednarodnih glasbenih na tečajev in prireditev (Arezzo, Llangollen itd.), zadobi tako delo še vse večji pomen. Zato bi bilo še želeli, da bi v doglednem času kmalu mogli dobiti podobno izdajo Gallusovega cerkvenega opusa, ki je pravzaprav še mnogo pomembnejši in obširnejši. Gallus je namreč na tem področju naš Palestrina, in prav zato bi se morali našemu geniju, edinemu do zdaj priznanemu na mednarodnem področju, častno in primerno oddolžiti. Upamo, da se bo to kdaj tudi uresničilo.

Andrej Bratuž

Knjiga »Jacobus Gallus Carniolus. HARMONIAE MORALES«, stane vezana 9000 din oz. 7000 din.

Obnavljajo žičnico na Sv. goru

Dela za obnovitev žičnice na Sv. goru so že v polnem teku. Žičnica bo tekla približno po isti zračni črti kot prejšnja. Vsa dela bodo stala približno 400 milijonov dinarjev. Verjetno bo začela delovati že to jesen. Prvič je žičnica na Sv. goru stekla 14. avgusta 1940. Usojena pa ji je bila le kratka doba treh let. V septembru leta 1943 so to pomembno delo uničile partizanske enote.

V Katoliškem domu v Gorici, ki je pred kratkim slavil peto obletnico slovenskega odprta, je 19. februarja 1967 nastopil mešani pevski zbor »Jacobus Gallus« iz Trsta. Pod skrbno dirigentsko roko prof. Ubalda Vrabca je zapel niz skladb s področja umetne in narodne pesmi ter žel navdušeno priznanje navzočega občinstva.

nam odlično prikaže omenjena zbirka.

Zdi se mi potrebno predvsem povzeti nekaj glavnih ugotovitev iz uvoda v zbirko. Gallusove posvetne skladbe, ki jih je kakih sto, so zbrane v dveh zbirkah »Harmoniae Morales« ter »Moralia«. Prva zbirka, ki je predmet tega poročila, obsega trinajdeset del. Gallus je večino svojega skladateljskega dela vršil kot dirigent cerkvenega zbora v cerkvi sv. Janeza na Brehu v Pragi. Kot sam pravi, ga je zelo zapostil ta glasbeni kor.

Znano pa je, da so ga prijatelji silili, naj bi se lotil tudi posvetne glasbe. Skladatelj se temu priporočilo ni odtegnil, kot sam pravi: »Zdaj že ne zahtevajo več posamezniki od mene posameznosti, ampak od enega samega človeka terjajo vsi tako rekoč vse. Zlahna glasba pa nikoli ni odrekla svoje pomoči nobenemu zlahnemu človeku. Zato si iz vsega srca želim, da bi se vsem zgodilo vse po volji in da bi s svojim neznatnim talentom, kolikor mi ga je pač zaupa najslavnejši Umetnik vseh umetnosti, vsem ustregel po njihovi želji.« V tem je že viden globlji nagib, ki je Gallusa povedel do ustvarjanja.

Ta Gallusova zbirka je verjetno nastala med leti 1585 in 1588, uvod za prvo knjigo nosi pa datum 1589, ko je na prvo predpostno nedeljo izšla prva knjiga »Harmoniae Morales«. Kot že rečeno, so omenjene skladbe posvetne vsebine. Vendar jim Gallus ni dal običajnega naziva »madrigalia«, kajti tudi posvetnim in veselejšim skladbam je hotel dati avtor neko etično, moralno vsebino. Sam pravi: »Namesto »Madrigalia« sem dal tem veselejšim pesnim naslov »Moralia««. S tem se je hotel Gallus oddaljiti od sleherne preveč posvetne ali celo nesposobne tematike. Marsikdaj je v teh delih zato zaslediti sorodnost z motetom. Vsi teksti te zbirke pa govorijo o vprašanih resnicah, sreče, siromaštva, trpljenja, vrednosti človeka, minljivosti sveta in podobno.

Zanimivo je tudi dejstvo, da je Gallus za te svoje posvetne skladbe uporabljal latinščino. Znano je, da so npr. italijanski ali francoski in drugi skladatelji te dobe za madrigale uporabljali domači jezik. Gallus pa je smatral latinščino za povsod domač jezik in ji je zato dal prednost. Ni pa gotovo, ali je Gallus imel za svoj domač jezik slovenski ali češki (ker je živel na Češkem), prav gotovo pa ne nemškega.

Kakšne so pa glavne osnove Gallusove kompozicijske tehnike? Predvsem naj poudarimo, da je Gallus vse te skladbe napisal za štiriglasni mešani zbor, v katerem sicer prevladuje homofonija, ki pa se vendar stalno srečuje s polifonijo. Tudi v skladbah, ki se začnejo v homofonski obliki, imamo vendar polifonsko strukturo zaradi stalne imitacijske tehnike. Kar se ritmike tiče, pa moramo zabeležiti, da je za homofonski način Gallus na splošno uporabljal trodelno, za polifonski pa dvodelno mero.

Ritmika pa ni bil edini predmet pozornosti našega skladatelja. Res, da so bili renesančni mojstri še daleč od melodične v našem smislu, vendar je pri Gallusu ta

Moža št. 1 in št. 2 v rdeči Kitajski sta Maocetung in prvi vojak kitajske armade Lin Piao. Maocetung, ki je danes star 73 let in ustanovitelj kitajske partije, je kulturna revolucija dvignila na prestol božanstva. On sam se v javnosti le redko pojavlja in redno molči. — Tudi Lin Piao, ki je bil do lani, ko so v vojski odpravili vse čine, maršal, se od novembra v javnosti ni več pokazal. Star je šele 59 let, drugače meščanskega porekla in poveljuje armadi treh milijonov mož. Obrambni minister je od leta 1959 ter velja za najbolj gorečega pristaša »kulturne revolucije«. Nasledil naj bi v vodstvu partije Maocetunga. S tem je spodrinil predsednika republike Liu Šao Čija, ki je do pojave »kulturne revolucije« bil drugi človek na Kitajskem.

TRŽAŠKE NOVICE

Razpis natečaja za stalna učiteljska mesta na tržaških slovenskih osnovnih šolah

Ko se je Slovenska skupnost decembra in januarja pogajala s strankami leve sredine, je stavila nekatere predhodne pogoje, preden se je sploh začela pogajati o ostalem političnem in upravnem programu. Med te pogoje je spadalo več točk o slovenskem šolstvu, in sicer celotno izvajanje zakona o slovenskih šolah z dne 19. julija 1961, št. 1012 ter ustanovitev slovenskih strokovnih zavodov. Postavila je tudi roke za izpolnitev nekaterih nujnih točk. To pa na podlagi izkušenj iz preteklosti, ker je večkrat dobila odgovor, da je za izpolnitev te ali one obveznosti še vedno čas, saj ni točnega roka. Podobno se je godilo drugim, ki se ukvarjajo s slovenskim šolstvom. Ta vprašanja so obravnavali že pred leti na mešani italijansko-jugoslovanski komisiji, toda zadeva se ni nikamor premaknila. Slovenski tržaški dnevnik se je večkrat pritoževal, da na odboru ustanavljajo komisije in podkomisije, potem mine leto dni, komisije poročajo, nato spet mine leto dni, itd. Slovensko šolstvo so začeli urejati šele zdaj, ko je Slovenska skupnost prav na podlagi omenjenih izkušenj zahtevala roke. Prva sta potekla in KD je izpolnila prevzeto obveznost. Posredovala je v Rimu in Trstu za razpis natečaja ter sklicala po sporazumu določeno šolsko komisijo, ki je postavila odlok predsednika republike za ustanovitev slovenske industrijske strokovne šole. Opozoriti je treba, da je Slovenska skupnost vztrajala pri zahtevi, da mora biti ustanovljen podobni trgovski zavod.

Natečaj za stalna učiteljska mesta na slovenskih osnovnih šolah na Tržaškem, ki ga je razpisal šolski skrbnik, bo na podlagi zakona na podlagi naslovov in ustnega izpita-pogovora. V pogovoru bo izpraševalna komisija preskusila strokovno pripravo kandidata za učiteljsko službo. Predmet pogovora bodo: podrobno poznanje splošnih programov za osnovne šole, zlasti programov za slovenske šole, ustroj italijanske države, zakonodaja o osnovnih šolah ter predpisi o šolski higieni in zdravstvu. Natečaj se nanaša na 55 stalnih mest, od tega 19 v Trstu in 36 na ostalih šolah v tržaški pokrajini. Nadštevilčnih stalnih mest je deset, tako da bo končno število stalnih učiteljskih mest na slovenskih šolah na Tržaškem znašalo 110. Zanimirani učitelji morajo vložiti prošnjo v roku 60 dni od razpisa. Besedilo natečaja je na vpogled na šolskem skrbništvu, na šolskem nadzorništvu, didaktičnih ravnateljstvih in županstvih.

Slovenska industrijska-strokovna šola v Rojanu

Za ta in podoben trgovski zavod so se potegovale razne slovenske politične, prosvetne in strokovne organizacije. Ker je za vlaganje prošnje po zakonu določen rok, je Slovenska skupnost ta rok postavila med političnimi pogajanjimi. Tako je zdaj vse narejeno, da se bo mogel letos v jeseni odpreti vsaj eden od obeh zahtevanih in prepotrebni zavodov. Prav na podlagi političnega sporazuma med Slovensko skupnostjo in strankami leve sredine je tržaška občina sklenila zaprositi za

ustanovitev te šole in se obvezala prevzeti v breme vse stroške za vzdrževanje prostorov in nabavo orodja nove šole. Imela bo tri oddelke, in sicer za mehanično industrijo, za električno industrijo in dekliski oddelke. Z izjemo šivilj bodo imeli vsi oddelki triletno tečaje.

Ta sklep občinskega odbora je moral potrditi tržaški občinski svet, kar je tudi naredil z veliko večino. Proti so glasovali samo misovci, liberalci pa so se vzdržali. Misovci in liberalci med precej vročo razpravo niso upali naravnost nastopiti proti slovenski strokovni šoli, ampak le bolj po ovinkih, čeprav je vsakdo razumel, kam pes taco moli. Njihove nestvarne argumente je zavrnil svetovalec Slovenske skupnosti dr. Rafko Dolhar, ki je govoril zelo stvarno in prepričevalno. Predlog je stavila odbornica za šolstvo ga. Faraguna (DC), med razpravo pa so ga podprli tudi govorniki ostalih strank leve sredine, ki so zlasti potrdili izjavo dr. Dolharja, da je ta sklep izpolnitev ene izmed točk sporazuma med strankami leve sredine in Slovensko skupnostjo.

V kratkem bodo zapadli nekateri drugi roki in upamo, da bomo lahko našim bralcem kmalu poročali o novih ukrepih v korist slovenskega šolstva.

Nabirka za Nedeljo katoliškega tiska 29. januarja 1967

GORISKA

Devin	5.000
Doberdob	53.000
Placuta	15.500
Podgora	15.000
Pevma	6.000
Mavhinje	5.000
Mernik	—
Rupa-Peč	35.000
Gabrije-Vrh	—
Sovodnje	15.860
Štandrev	28.000
Števerjan	24.000
St. Maver	—
Sv. Ivan - Gorica	38.000
Stolnica	88.000
Zavod sv. Družine	11.500
Sempolaj	8.000
Zgonik	10.000
Jazbine	5.000
Sv. Ignacij	47.400
Sestre čudodelne svetinje	35.200
Nabrežina	12.500

Širite „Katoliški glas“

TRŽASKA

Novi sv. Anton	15.000
Mar. družba, ul. Risorta	26.000
Rojan	26.000
Barkovlje	12.420
Sv. Vincencij	—
Stramar	—
Škedenj	15.500
Sv. Ivan - Trst	11.000
Salezijanci	8.000
Kolonkovec	5.300
Sv. Jakob	16.560
Sv. Ana	—

Gospa Thorn je medtem počasi šla po stopnicah k sobi 28. Zdj pa je bila še bolj vznemirjena. Kako bo otrok to novico sprejel?

Melanija je bila že pripravljena za odhod. Stekla je teti nasproti in se ji vrgla okrog vratu. Teta Emilija je malo nečakinja pristrčno poljubila in vprašala: »Si se že poslovila od Marjetke?»

»Ne še! To pa že ve, da danes odidem!«

Teta Emilija je prišla Melanijo za roko in šla z njo k Marjetkini postelji, kjer je že sedela gospa Kersten. Marjetka, kakor so že dalj časa klicali Rozvito, je vsa blede in žalostna sedela v postelji. Ko je prispela gospa Thorn, ji je vljudno podala roko. Gospa Thorn je sedla na rob postelje in še vedno držala Melanijo za roko. »Gotovo si žalostna, Marjetka, ker bo Melanija sedaj šla proč?«

Namesto odgovora je Marjetka le povedala glavo in solze so ji začele padati na oči.

»Kajne, da bi Melanijo rada večkrat obiskala, ko boš zdrava?« je vprašala teta Emilija.

Marjetka je le začudeno dvignila oblikano glavo in nevrno pogledala gospo

Množični morilec čaka izročitve

»Lovcu na naciste«, judovskemu inženirju Simonu Wiesenthalu, ki živi na Dunaju, je uspelo odkriti še enega od množičnih morilcev judovskega ljudstva v času zadnje svetovne vojne. S pomočjo bivšega gestapovca, kateremu je obljubil 7.000 dolarjev nagrade, je prišel v brazilskem mestu Sao Paulo na sled Franzu Paulu Stanglu, ki je odgovoren za smrt 700.000 Poljakov, Nizozemcev, Avstrijcev in Jugoslovancev, večinoma judovskega pokolenja, katere so umorili v plinskih celicah v taboriščih Treblinka, Bielece in Sobibor na Poljskem.

Stangl je doma iz Avstrije, zato so ga ameriške zasedbene sile po koncu vojne izročile avstrijskim oblastem, da bi ga te sodile. Toda Stanglu je uspelo pobegniti. Kot toliko drugih nacistov, da omenimo le Eichmanna ali še vedno skrivajočega se zdravnika dr. Mengeleja, se je tudi on zatekel v Južno Ameriko. Naselil se je v večmillijonskem mestu Sao Paulo.

Na prijavo že omenjenega Wiesenthala so ga sedaj brazilske oblasti aretirale. Ker se bojuje, da ga ne bi kdo osvobodil, kajti bivši nacisti imajo mogočno mrežo pomočnikov, ga neustavno vodijo iz kraja v kraj.

Kar tri države zahtevajo, da bi jim bil Stangl izročen: Avstrija, ker je njen državljani; Poljska, ker je svoje zločine izvršil na njenem ozemlju, ter Zahodna Nemčija, ker je bil vojak nemške armade. Seveda ni še nič gotovega, če bo Stangl

dejansko tudi izročen. Po vročitvi zahtev po izročitvi s strani vsaj ene od teh držav morajo brazilske sodne oblasti tekom 60 dni odločiti, ali se Stangla izroči ali ne. Znano je, da južnoameriške države na splošno nerade pristajajo na ta korak, ker so ponosne na svojo tradicijo zaščite vsakogar, ki se zateče pod njih okrilje, poleg tega pa ne obstajajo dvostranski dogovori z evropskimi državami za izročitev zločincev.

Če bo Stangl vrnjen, si bo gotovo želel, da ga pošljejo v Avstrijo. Tam so sodniki z nacističnimi zločinci na sploh veliko dušni in jih obsojajo na najnižje možne kazni. V Zvezni republiki Nemčiji so strožji, saj poznajo kazni do 20 let za take prestopke. Najslabše bi se Stanglu godilo na Poljskem, kjer bi ne ušel vešalom, a to možnost je treba izključiti, ker ga Brazilija nikdar ne bo predala Poljakom, če ne zaradi drugega zaradi svoje nenaklonjenosti do socialističnih držav Vzhodne Evrope.

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Spored od 26. marca do 1. aprila

Vsokdanje oddaje: Prvi program: 17.30 novice; 20.30 novice; 23.00 novice; 17.45 oddaja za otroke. — Drugi program: 18.30 Nikoli ni prepozno.

Nedelja: Prvi program: 11.00 Maša sv. očeta, nato blagoslov »Urbí et Orbí«. Zvečer program za veliko noč. — Drugi program: 19.00 Trpljenje N.G.J.K. po Mateju; 21.15 Carmen, opera.

Ponedeljek: Prvi: 21.15 TV 7; 22.00 Za kulisami. — Drugi: 21.15 Prvo sv. obhajilo, Blasettijev film.

Torek: Prvi: 19.00 govori p. Marijan; 21.00 Kraljica Devica, film. — Drugi: 21.15 Sprint; 22.00 L'aprodio.

Sreda: Prvi: 21.00 Almanah; 22.00 Sport ob sredah. — Drugi: 21.15 Dramatski prizor; 22.15 Iz sveta znanosti in tehnike.

Četrtek: Prvi: 21.00 Film; 22.00 Politična tribuna. — Drugi: 21.15 Mladi, tedenska oddaja; 22.00 Veliki kamaleonti, ponovitev.

Petek: Prvi: 21.00 Ukaz, drama; — Drugi: 21.15 Živeti mladi; 22.00 Igre v družini.

Sobota: Prvi: 19.45; Duhovni pogovori; 21.00 Ob sobotah zvečer; 22.00 S prve strani. — Drugi: 21.15 Recital Maritati-Cesari; 22.15 Film.

Zadnje dni januarja je bil izvoljen za novega tržaškega župana inž. Spaccini iz vrst italijanske Krščanske demokracije. V tem svojstvu se je udeležil sprejema, ki ga je pripravil 1. februarja Radijski oder postaje Radio Trst A ob priliki 20-letnice svojega obstoja. Na sliki ga vidimo na skrajni levi v pogovoru z vladnim komisarjem za tržaško ozemlje dr. Cappellinijem.

Thorn. Rekla ni nič, le prikimala je.

»Krasno!« se je oglasila Melanija. »Ti me boš obiskala, mama nama bo dala pecivo in čokolado, midve pa se bova na našem vrtu igrali.«

Kljub solzam je spreletel Marjetkin obraz smehljaj ob tej misli.

»Pa tudi mamico boš dobila, kakor jo ima Melanija,« je nekam negotovo nadaljevala gospa Thorn. Glas se ji je kar tresel. »Ali ne bi hotela priti k meni in pri meni stanovati ter me za mamico klicati?«

Marjetkine oči so se široko razprle: »Mama?« je ponovila.

»Teta!« je zaklicala Melanija vsa radostna. Zivahna deklica je takoj razumela, kaj pomeni to povabilo. »Teta, ti boš Marjetko vzela za svojo? Izvrstno! Čudovito!« Burno je objela Marjetko: »Marjetka, pomisli vendar, potem pa bova midve pravi sestrični!«

Navdušena je zaplesala po eni nogi. Gospa Kersten jo je kar brž zagrabila: »La počasi, draga moja! Ne pozabi, da smo v bolnišnici!«

Teta Emilija pa je še enkrat prišla Marjetko za roko in jo nežno zaprosila:

»Reci mi še enkrat "mama"!«

Marjetka pa je le zbegano gledala. Na obrazu se ji je zrcalil strah: »Že, toda, če imam pa še kje pravo mamico, ki me išče, me potem gotovo ne bo mogla najti.«

Gospa Thorn je vse drugo prej pričakovala kakor pa ta odgovor. »Zdravniku primariju bova dali moj naslov,« je odgovorila malo streznjena od navdušenja.

»O, potem bi pa prav rada šla z vami!«

»Od zdaj bom pa vsak dan prišla k tebi, dokler ne ozdraviš,« je obljubila gospa Thorn, da je le nekaj rekla. Preveč je bila razočarana. Misli si je, da bo Marjetka vse bolj navdušena. Morda pa je gospa Kersten le prav napovedala? Je li res napravila kako neumnost? Saj je bila tako trdno prepričana, da bo Marjetka navdušeno sprejela njen predlog. Marjetka pa je imela le pomisleke, namesto, da bi jo koj za mamico klicala. In ti pomisleki so gospo Thorn neprijetno dirnili, kajti ni se zavedala, da se je v njej pravzaprav zbudila ljubosumnost. Marjetkino ljubezen je pač hotela imeti čisto samo zase. Zato jo je kar zbadlo

**RADIO
TRST A**

Spored od 26. marca do 1. aprila 1967

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15. Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Nedelja: 8.30 Kmetijska oddaja. — 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu. — 10.15 Od nedelje do nedelje na našem valu. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Mož, ki ni znal odpustiti«, mladinska radijska igra. — 12.00 Nabožna glasba. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Odmevi tedna v naši deželi. — 15.30 »Ograda«, dramatizirana zgodba, ki jo je napisal Janez Jalen. — 16.50 Slovenske ljudske motive igra orkester. — 18.30 Sodobne črtice in novele: Alojz Rebula: »Zamenjava«. — 20.30 Iz slovenske folklorne: V starih časih: Leja Rehar: »Krištes je uod smrti ustou«.

Ponedeljek: 9.00 V prazničnem tonu. — 10.00 Velikonočne jedi. — 11.50 Slovenski karakteristični ansambli. — 12.10 Liki iz naše preteklosti: »Srečko Kumar«. — 15.00 Tržaški, istrski in furlanski motivi — 15.30 »Naši ljubi otroci«, veseloigra v treh dejanjih. — 17.00 Solistični koncert sopranistke Zlate Ognjanović, violinista Vladimirja Škerlaka in basista Jožeta Stabeja. Pri klavirju Marijan Lipovšek. Iz koncerta, ki ga je organizirala tržaška Glasbena Matica in ki smo ga registrirali v Kulturnem domu v Trstu dne 21. februarja 1967. — 18.45 Melodije iz operet »Federika«, »Grofica Marica« in »Scugnizza«. — 19.10 F.S. Finžgar: »Velika noč«. — 21.45 Poje Alenka Pinterič z ansamblom »5 Fanse« iz Trsta.

Torek: 12.00 Iz slovenske folklorne. V starih časih: Leja Rehar: »Krištes je uod smrti ustou«. — 17.20 Italijansčina po radiu: Spopolnjevalni tečaj: 9. lekcija. — 18.30 Moški zbor »Prosek-Kontovel« pod vodstvom Ignacija Ota. — 19.10 Plošče za vas, quiz oddaja. — 20.30 R. Strauss: »Arabella«, lirska komedija v treh dejanjih.

Sreda: 12.10 Pomenek s poslušavkami. — 17.25 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol). — 18.00 Ne vse, toda o vsem. — 19.10 Higiena in zdravje. — 19.25 Pojeta zbora iz Škedenja in Mačkovelj. — 20.30 Simfonični koncert. V odmoru (približno ob 21.25) Knjižne novosti: »Marjan Krušič: Srečni otok«, ocena prof. Martina Jevnikarja.

Četrtek: 12.00 Za smeh in dobro voljo. — 17.20 Italijansčina po radiu: Spopolnjevalni tečaj: 40. lekcija. — 18.30 Skladbe Jakova Gotovca. — 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. — 20.30 »Prozaična vsakdanost«. Igra v petih dejanjih.

Petek: 12.10 Med tržnimi stojnicami. — 17.25 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol). — 18.00 Ne vse, toda o vsem. — 18.30 Ob 50-letnici smrti Frana Gerbiča. — 19.10 Moj prosti čas. — 20.35 Gospodstvo in delo. — 21.00 Koncert operne glasbe.

Sobota: 11.50 Orkestri lahke glasbe. — 12.00 Dejstva in ljudje v deželi. — 15.00 Glasbena oddaja za mladino. — 16.00 Volan. Oddaja za avtomobiliste. — 16.20 Pregled italijanske dramatike. (20. oddaja). Veristično gledališče (II.) Prizori iz komedij »Devica« in »Lulu«. — 17.20 Cerkev v sodobnem svetu. — 17.30 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu. — 19.10 Družinski obzorik: »Moderna družba sili človeka k osamelosti«. — 20.45 Oktet »Planika« iz Gorice. — 21.00 Za smeh in dobro voljo.

pri sru, ko je Marjetka omenila lastno mater. Saj si še mislila ni, da se bo Marjetka na kaj takega spomnila. Predstavljala si je, da Marjetka na nič drugega ne misli kot — vsa zaskrbljena — na svojo bodočnost.

Zdj pa, ko ji je ponudila tako brezskrbno življenje, je Marjetka poklicala za mamico neklo drugo ženo, ki morda še živi ne več, ker bi se sicer že morala zdavnaj javiti in pozanimati za otroka. Naj bo sedaj ta tuja žena vedno med njo in Marjetko kot neprodirljiva ovira?

»Pa boste res vsak dan prišli?« jo je Marjetka zbudila iz razmišljanja.

»Seveda, dragi otrok! Toda mame ni treba vikati, ampak jo lahko tikaš, kajne?«

»Da,« je Marjetka tiho prikimala.

»Pa me boš tudi kaj rada imela?« je sedaj vprašala gospa Thorn.

Marjetka je vsa slabotna, brez moči pogledala.

»Da,« je nazadnje dahnila.

Preveč navdušeno res ni zvenel ta odgovor. A gospa Thorn je upala, da bo počasi drugače. Potrpeti bo pač morala.

(se nadaljuje)

JOSEFINE STEGBAUER 7
Prevedel J. P.

„Veš li število zvezd...?“

»Vso zadevo javite pristojnim oblastem, ki bodo vesele, da pričakujete otroka dobre družinske hiše namesto sirotišnice.«

»Kdaj pa bo smel otrok zapustiti bolnišnico?«

»Nekaj tednov bo že še trajalo. Mavčevih obvez še ne smemo otroku odvzeti, pa tudi živčni pretres! Saj, ki ga je otrok doživel, še ni povsem mimo. Vendar pa bo otrok docela ozdravel.«

»Mislite, da bi otroku škodovalo, če bi mu povedala, da ga nameravam vzeti k sebi?«

»Če mu obenem tudi pokažete, da bo mogel prav zato biti še pozneje večkrat skupaj z Melanijo, mu bo ta novica v uho in lepo upanje.«

»Hvala vam, gospod primarij! Potem bom pa takoj poizkusila.«

»Se so nesebični ljudje,« si je mislil primarij, ko je odšla.

GORIŠKE NOVICE

Rasistični izbruh v goriškem občinskem svetu

Na zadnji seji občinskega sveta je bila med drugim na dnevnem redu izvolitev komisije za toponomastiko. Po sporazumu med večinskimi strankami je bil v to izvoljen tudi svetovalec SDZ dr. Bratina. To pa ni bilo všeč misovskemu svetovalecu Pedroniju, ki je iz navadne polemike prešel na zelo hude žalitve slovenskega naroda in ga primerjal s sužnji («schiavi»). V sejni dvorani je završelo. Prvi ga je takoj zavrnil odbornik dr. Sfiligoj, ki je označil omenjene neodgovorne žaljive izjave kot nedopustne. Odv. Pedroni je nato skupno z ostalimi misovcema zapustil dvorano. Pri tem moramo zabeležiti, da so nato vse politične skupine, od komunistov do liberalcev, odločno obsodile skrajno podlo in nizkotno zadržanje fašističnega svetovalca. Krščanski demokrat je med drugim zatrdil, da bi morali pravzaprav poskrbeti za odstranitev takega predstavnika, ki žali poleg ostalih tudi ves občinski svet. Izrekel je tudi svojo solidarnost z vsemi, ki jih je Pedronijev izpad grobo žalil. Podobne obsodbe so izrekli v imenu svojih skupin socialisti dr. Sanzin, komunist dr. Battello, svetovalec dr. Bratina in liberalci inž. Fornazir.

Menimo, da bi morali enkrat za vselej napraviti konec podobnim dejanjem, ki žalijo ne samo slovenske občane, ampak celotno italijansko demokratično javnost. In prav izjave predstavnikov italijanskih strank so pokazale, da je tudi v našem mestu odbrenkalo raznim nostalgicnim kričanjem, ki si želijo s svojimi platealnimi nastopi cenene reklame.

Zadnji dnevi nadškofa Pangrazia v Gorici

Goriški nadškof msgr. Andrej Pangrazio se je za veliki teden vrnil v Gorico, to pot, da se dokončno poslovil od svojega škofovskega sedeža in od svojih vernikov.

V sredo, 22. marca je obiskal gojence ladjedelniške šole v Trziču in med njimi

opravič sv. mašo; isti dan na večer je nato opravil še drugo sv. mašo v nadškofijski kapeli v Gorici za funkcionarje goriških občin, pokrajine in dežele v okviru svoje škofije.

Na veliki četrtek, 23. marca je posvetil dopoldne v goriški stolnici ob konsekraciji svojih duhovnikov sveta olja, nato pa vzel slovo od goriške duhovščine v škofijskem semenišču. Duhovniki so mu ob tej priložnosti izročili spominsko darilo, nato pa ostali z njim na skupnem kosilu.

Na veliki petek bo skupaj z dijaki opravil v kapeli na goriškem gradu pobožnost križevega pota, na veliko noč pa bo daroval v stolnici slovesno sv. mašo, pri kateri bo vzel slovo od mesta.

Naslednji dan, na velikonočni ponedeljek, se bodo dopoldne na goriškem gradu poslovili od njega predstavniki goriške občine in pokrajine, popoldne pa bo obiskal oglejsko baziliko, kjer bo izrekel vsem vernikom zadnje besede slovesa.

Nato se bo vrnil v Rim, da se znova posveti svojemu rednemu delu. Svoje nove škofije pa ne bo prevzel, kot je bilo sprva

SKUPNO ROMANJE V SLOVENIJO — Maribor, Ptuj, Brezje, Ljubljano — od ponedeljka 10. julija do četrta 13. julija. Čas za prijavo do bele nedelje. Rojaki, pohitite!

določeno, na belo nedeljo, temveč štirinajst dni kasneje, t.j. 16. aprila. Do tedaj bo ostal še goriški nadškof, če v tem času ne pride do imenovanja njegovega naslednika. Vse kaže, da se je zadeva z imenovanjem nekaj zataknila in da je zelo možno, da bo moral goriški stolni kapitelj po 16. aprilu izvoliti iz svoje srede kapitularnega vikarja, razen če bo Sv. sedež sam imenoval posebnega administratorja. Toda upajmo, da goriška nadškofija tega ne bo doživela in da bo kmalu spet imela svojega višjega nadpastirja.

Prizor iz ljudske igre »Naša kri«, ki so jo zavzeto podali marljivi igralci in igralke Slov. kat. prosv. društva Števerjan 5. marca letos v Katoliškem domu v Gorici

Tri trase za povezavo Ljubljane z Gorico

V Sloveniji postaja povezava Ljubljane z Gorico na italijanski strani vedno bolj aktualna.

Do sedaj se je v javnosti največ govorilo o trasi Ljubljana-Kalce-Hrušica-Col-Gorica. Ta trasa bi bila dolga 83 km. Njena pomanjkljivost pa je v tem, da se izogne Postojni in ne nudi direktne povezave z morjem.

Druga trasa naj bi se držala sedanje ceste čez Ajdovščino in Vipavo. Od prve bi bila daljša 18 km. Turisti bi imeli neposreden dostop do Postojne. Tretja trasa bi bila še za 9 km daljša kot druga. Šla bi skozi Postojno, čez Senožeče in preko Stanjela na Krasu do državne meje pri Gorici. Ta trasa bi omogočila hitro povezavo s cestami proti Reki, Kopru in Trstu.

Seveda pa gre zaenkrat samo za razpravljanje med strokovnjaki. Finančni krogi vedo povedati, da vsaj še pet let ni govora o kakšni taki gradnji — ker denarja enostavno ni. Ni s tem rečeno, da ga Slovenija ni zmožna zbrati; to bi se hitro zgodilo, če bi na to pristala zvezna vlada v Beogradu. Tam pa so mnenja, da je Slovenija že itak daleč pred drugimi republikami in da zato lahko še čaka...

Podgora

Velika dela na veliki teden v Podgori. Ze več časa je imel g. župnik Bernard Spacapan namen zgraditi športno igrišče za mladino, ki rajši zahaja v mesta kot da bi bila povezana v domači vasi. Razne ovire so v zadnjem času to delo oteževale. Sedaj pa stroji podjetja Makuc že pripravljajo prostor poleg cerkve za lepo, moderno igrišče odbojke in košarke. Upajmo, da se bo po končanem delu mladina rada tam zbirala in da bo bolj razpoložena tudi za prosvetno delovanje.

ZA KMETOVALCE

Pred nakupom kmetijskih strojev

Cena delovne ure. Nakup kmetijskega stroja mora biti gospodarsko upravičen t. j. obdelovanje s strojem nam mora priti večji dobiček ne pa izgubo. Zato je treba pred nakupom napraviti vester račun, ki naj pokaže, da li naj stroj kupimo ali ne. V ta namen moramo zbrati vse stroške, ki bodo potrebni za vzdrževanje stroja. Te stroške delimo v dve skupini. Prvi so stalni vsakoletni stroški, ki so vsako leto enaki. To so obresti in amortizacije. Amortizacija pomeni tisti znesek, ki si ga mora kmet prihraniti vsako leto, da lahko po določenih letih kupi nov stroj, ko je stari odslužil. Če npr. stroj stane en milijon in je njegova življenjska doba predvidena na 10 let, bo treba vsako leto prihraniti sto tisoč lir kot amortizacijo. Drugi so tekoči stroški kot npr. gorivo, olje, popravila, plačilo vozača itd. Če seštejemo vse stalne in tekoče stroške enega leta ter jih delimo s številom predvidenih delovnih ur v enem letu, bomo dobili številko, ki nam pove, koliko nas stane ena delovna ura. Če je delovna ura z lastnim strojem cenejša od delovne ure z izposojenim strojem, se nam nakup stroja vsekakor splača. Če pa je delovna ura z lastnim strojem dražja od delovne ure z izposojenim strojem, potem se nam stroja ne splača kupiti, pač pa si ga bomo rajši izposodili za določena dela.

Za lažje razumevanje si oglejmo nekaj podatkov. Leta 1963 so stroški za eno uro dela s traktorjem 30 KS in pri zaposlitvi 1000 ur na leto znašali okrog 930 lir. Od tega je odpadlo na stalne letne stroške 440 lir in na tekoče pogonske stroške 490 lir. Za motorni kultivator s 300 ur dela na leto je znašal strošek na uro 630 lir. Če pa je isti stroj delal le 100 ur na leto, je ena delovna ura stala 1160 lir. Na splošno lahko trdimo, da mora traktor opraviti najmanj 600 ur in motokultivator 250 do 300 ur dela na leto, da je nakup gospodarsko upravičen. Če lastno posestvo ne nudi dovolj dela za določen stroj, je treba poiskati druge možnosti, ki opravičujejo nakup stroja.

Inž. Janko Košir

ZAHVALA

V ponedeljek, 20. marca na noč je dozorel za večnost

AVGUST PODGORNİK

Pokopali smo ga 22. marca na goriškem pokopališču, da tam dočaka vstajenje v Gospodu.

Izrekamo pristrčno zahvalo vsem udeležencem pogreba, družini Lipussini, g. Diodatu in g. Gemmi za izraze sožalja in lepi venec, g. župniku s Placute in g. Janezu Erženu za pogrebne molitve in krščanski pokop, kakor tudi vsem ostalim sorodnikom, ki so v tem žalostnem trenutku pokazali svoje sodoživljanje z našo skupno bolečino.

Posebej še pa se želimo zahvaliti čč. sestram iz Zavoda sv. Družine v Gorici, ki so rajnemu stale požrtvovalno ob strani v teku zadnje bolezni, poskrbele za prejem sv. zakramentov in bile navzoče tudi v zadnji uri.

Gorica, 22. marca 1967

Alojzija Podgornik, žena

ŠPORT

Odbojka. Goriška Olympija je preteklo nedeljo igrala četrti tekmo v letošnjem odbojarskem deželnem prvenstvu proti moštvu »Libertas« iz Turiacca. Igra je bila precej napeta in lepa, zlasti v prvem in zadnjem setu, v drugem in tretjem pa je Olympija popolnoma popustila in zgubila tekmo s 3 : 1 (13 : 15, 15 : 4, 15 : 1, 15 : 13).

Ugotoviti moramo, da je lovljenje dolgih žog zelo pomanjkljivo pri našem moštvu; v prvih vrstah se tolkači precej dobro obnesejo, vendar nimajo vedno lepo dvignjenih žog in zato je napad bolj šibak. Zares škoda za nedeljsko tekmo, zlasti ker je »Libertas« moštvo, ki bi ga lahko premagali; zaradi tega poraza je Olympija zdrsnila v lestvici nekoliko nazaj in težko je, če bo v prvem delu prvenstva napredovala, ker mora v prihodnjih treh tednih odigrati tri najtežje tekme. Prva bo na velikonočni ponedeljek proti moštvu »ACEGAT« iz Trsta, ki je na prvem mestu v lestvici; druga bo proti »Krasu«, slovenskemu moštvu iz Zgonika in tretja proti CSI iz Vidma.

Za Olympijo so igrali: Susič, Antonič, Černič, Frandolič, Valentinčič (kap.), Prinčič, prof. Kranner.

Odbojkarji Olympije bodo igrali prihodnjo tekmo na velikonočni ponedeljek (27. aprila) ob 9^h v dvorani na Katerinijevem trgu. Vabljeni so naslednji igralci: Susič, Prinčič, Valentinčič, Černič, Soban, Antonič, Frandolič, Brajnik, Legiša Z.

V neposredni okolici Nove Gorice, Sempetra ali Solkana kupim stanovanjsko hišo in nekaj zemljišča. Plačilo v gotovini in po dogovoru. Naslov posreduje uprava našega lista.

Ugledna goriška družina univerzitetnega profesorja-zdravnika, bivajoča v Neaplju išče spretno kuharico, sobarico ali varuhinjo garderobe, srednjih let. Zainteresirane naj pišejo na naslov: Gorizia - Libretto Ferroviario N. 047729 - Fermo Posta.

DAROVİ:

Za Katoliški dom: T. A., Gorica, 3.000; družina Vetrh 5.000; Mila Dobnar v spomin pok. brata L. Zgur 2.500; Zuodar Justina, Como, 1.000; N. N., Stmaver, 2.000; Marinič Milka, Gorica, 2.000; Goljevšek Marija, Sovodnje, 2.000; Milka Velikonja, Follonico, 1.000; T. A. v spomin pok. Ottilije Strel 3.000; ob tretji obletnici smrti Benedikta Košiča A. K. 15.000 lir.

Za Alojzijeveč: Dr. Jakob Ukmar 2.000; R. P. 10.000; N. N. 3.000; N. N. 25.000; Jožef Simčič 1.000; N. N. v spomin pok. ge. Anice Vrtovčeve 20.000; Doles Fortunat v spomin pok. M. Škerk 2.000; B. S. v spomin pok. očeta 1.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: V blag spomin preč. g. msgr. Kjudra, N. N. 50.000; v drag spomin gospe Anice Vrtovec, N. N. 3.000; g. V. Levstik 10.000; Manifatture Martellani, Gorica, 5.000; gospa Zinka Lapajne 10.000; N. N. za kruh sv. Antona; P. N. 3.000; Jožef Simčič 1.000 lir.

Vsem dobrotnikom iskren Bog povrni!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 30, osmrtnice L 50, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici
Izdaja Katoliško tiskovno društvo

T V R D K A

TICOZZI FEDERICO

KMETIJSKI IZVEDENEC

Traktorji **FORD** z vsemi pritisklinami za uporabo v kmetijstvu, v industriji in na cesti

PIAZZA VITTORIA 6 - TRAVNIK - G O R I C A - TEL. 23-02 IN 30-30

FORD odpira danes pot prenovljenemu kmetijstvu. Štirje novi modeli traktorjev, revolucionarna nova serija (Select-O-Speed) z neodvisno vodilno silo in stalnim nadzorstvom nad izvedbo dela. Nenehno delo, brez odmorov na vsakršnem terenu. Z novimi **FORD** motorji zmanjšana uporaba goriva. Kmetijstvo napreduje s časom, napreduje s **FORD**-om.

Vsem svojim odjemalcem in kupcem voščimo prijetne velikonočne praznike z željo, da bi jim prihodnji meseci prinesli pri delu božji blagoslov in njihove napore nagradili s sadovi lastnega truda.